

S



# Državni okvirni ugovor za građevinarstvo (LMV/CN/CNM 2019-2022)

LMV/CN/CNM 2019-2022

## Ugovorne strane LMV/CN/CNM



**ŠVAJCARSKI SAVEZ  
GRAĐEVINSKIH  
PREDUZIMAČA**  
Weinbergstrasse 49  
Postfach  
8042 Zürich  
Telefon +41 (0)58 360 76 00  
[www.baumeister.ch](http://www.baumeister.ch)



**SINDIKAT UNIA**  
Weltpoststrasse 20  
3015 Bern  
Telefon +41 (0)31 350 21 11  
[www.unia.ch](http://www.unia.ch)



**SINDIKAT SYNA**  
Römerstrasse 7  
Postfach  
4600 Olten  
Telefon +41 (0) 44 279 71 71  
[www.syna.ch](http://www.syna.ch)

## Izdavač

Schweizerische Paritätische Vollzugskommission Bauhauptgewerbe  
Commission paritaire suisse d'application secteur principal de la construction  
Commissione paritetica svizzera d'applicazione edilizia e genio civile



### Švajcarska paritetna kontrolna komisija za Gradjevinarstvo

Weinbergstrasse 49  
Postfach  
8042 Zürich  
Telefon +41 (0)58 360 77 10  
[info@svk-bau.ch](mailto:info@svk-bau.ch)  
[www.svk-bau.ch](http://www.svk-bau.ch)

Tekst ugovora se izdaje na njemačkom, francuskom, italijanskom, portugalskom, španskom, albanskom, i srpskom-hrvatskom-bosanskom

### Naslovna slika

Gradilište: Coop LoBOS VZ Schafisheim, Neubau Gebäude B  
Građevinski preduzimači: Marti AG, Bauunternehmung, 8050 Zürich

# **Državni okvirni ugovor za građevinarstvo (LMV / CN / CNM 2019–2022)**

**Od 3. decembra 2018**

# Skraćenice

<b>AHV/AVS</b>	Starosno i ostavštinsko osiguranje
<b>ArG/LTr/LL</b>	Savezni zakon o radu u industriji, zanatstvu i trgovini (Zakon o radu)
<b>AVE/DFO/DOG</b>	Opšteobavezujući
<b>AVG/LSE/LC</b>	Savezni zakon o posredovanju pri zapošljavanju radnika i pozajmljivanju osoblja (Savezni zakon posredovanja pri zapošljavanju)
<b>AVIG/LACI/LADI</b>	Savezni zakon o obaveznom osiguranju od nezaposlenosti i naknadi u slučaju nesolventnosti (Zakon za slučaj nezaposlenosti)
<b>AZ/CF/CI</b>	Centar za obuku
<b>BG/LF</b>	Savezni zakon
<b>BRB/ACF/DCF</b>	Odluka Saveznog vijeća
<b>EKAS/CFST/CFSL</b>	Federalna koordinaciona komisija za zaštitu na radu
<b>EO/APG/IPG</b>	Savezni zakon o naknadama za rad u službama od društvenog značaja
<b>EntsG BG/LDèt/LDist</b>	Zakon primjene propratnih mjera kontrola primjene minimalnih plata regulisanih standardnim ugovorima za radnike upućene (raspoređene) na rad u Švajcarskoj od strane kompanija sa sjedištem u inostranstvu (Zakon za radnike upućene na privremeno zapošljavanje)
<b>EntsV/Odèt/ODist</b>	Uredba za radnike upućene (raspoređene) na privremeno zaposlenje u Švajcarskoj
<b>GAV</b>	Opšti radni ugovor (GAV/CCT/CCL)
<b>GAV FAR/CCT RA/ CCL PEAN</b>	Kolektivni ugovor povodom fleksibilnog odlaska u staračku penziju u građevinarstvu
<b>LMV 95/97</b>	Državni okvirni ugovor 1995–1997 (LMV/CN/CNM)
<b>LMV 2000</b>	Državni okvirni ugovor 1998–2000 (LMV/CN/CNM)
<b>LMV 2005</b>	Državni okvirni ugovor 2003–2005 (LMV/CN/CNM)
<b>LMV 2006</b>	Državni okvirni ugovor 2006–2008 (LMV/CN/CNM)
<b>LMV 2008</b>	Državni okvirni ugovor 2008–2010 (LMV/CN/CNM)
<b>LMV 2012–2015</b>	Državni okvirni ugovor 2012–2015 (LMV/CN/CNM)
<b>LMV 2016–2018</b>	Državni okvirni ugovor 2016–2018 (LMV/CN/CNM)
<b>LMV 2019–2022</b>	Državni okvirni ugovor 2019–2022 (LMV/CN/CNM)
<b>OR/CO</b>	Švajcarsko obligaciono pravo
<b>SBV/SSE/SSIC</b>	Švajcarski savez građevinskih preduzimača
<b>SECO</b>	Savezni Sekretarijat za privredu

<b>Suva</b>	Švajcarsko osiguranje za posledice povreda ili nesretnog slučaja
<b>SVK/CPSA</b>	Švajcarska paritetna izvršna komisija
<b>Syna</b>	Sindikatska organizacija Syna
<b>Unia</b>	Sindikatska organizacija Unia
<b>UVG/LAA/LAINF</b>	Savezni zakon o osiguranju od posledica povrede, nezgode ili nesretnog slučaja
<b>VO/O</b>	Uredba
<b>ZV/AC</b>	Dodatni sporazum (ugovor)

# Sadržaj

## Preambula

## Prvi deo:

### Opšte odredbe

#### 1. Važnost ugovoral

Član 1	Područje važenja	1
Član 2	Po preduzećima	1
Član 2 <sup>do</sup>	Područje važenja kod mešovityh preduzeća	2
Član 2 <sup>ter</sup>	Primjena ugovora po preduzećima kod mješovityh preduzeća	4
Član 3	Lična i individualna prava	4
Član 4	Pravila odstupanja, te ugovori za posebna gradilišta	4
Član 5	Proglas o opštevažnosti ugovora	5

#### 2. Međusobni odnos ugovornih strana

Član 6	Profesionalno doškolovavanje	5
Član 7	Obaveza mirnog rešavanja sporova nastalih u toku rada	6
Član 8	Doprinos za sprovođenje Opšteg radnog ugovora i dalje školovanje/ usavršavanje	6
Član 9	Dodatni sporazumi	8

#### 3. Odnos prema drugim GAV

Član 10	Lokalni GAV (Opšti radni ugovor)	8
Član 11	Zaključne odredbe	8

#### 4. Sprovođenje LMV

Član 12	Primena i izvršenje LMV	9
Član 13	Švajcarska paritetna izvršna komisija (SVK)	9
Član 13 <sup>do</sup>	Nadležnost i zadaci SVK	9
Član 14	Švajcarski mirovni sud	10
Član 15	Sporazumni i mirovni postupak u opštem	11
Član 16	Sankcije	11
Član 17	ukinut	

## **Drugi deo: Odredbe radnog ugovora**

### **1. Početak i završetak radnog odnosa**

Član 18	Probni rad	12
Član 19	Otkaz definitivnog radnog odnosa	12
Član 20	Posebne odredbe za sezonske radnike	13
Član 21	Zaštita od otkaza	14
Član 22	Zatvaranje preduzeća i otpuštanja	14

### **2. Radno vreme**

Član 23	Pojam radnog vremena	15
Član 24	Godišnje radno vreme (ukupan broj radnih sati u godini)	15
Član 25	Nedeljno radno vreme	16
Član 26	Prekovremeni sati	18
Član 27	Slobodni dani	18
Član 28	Skraćeno radno vreme i obustave poslovanja preduzeća	19
Član 29	ukinut	
Član 30	ukinut	
Član 31	ukinut	
Član 32	ukinut	
Član 33	ukinut	

### **3. Godišnji odmori**

Član 34	Generalno pravo na godišnji odmor	20
Član 35	Pravo na odmor pro-rata	20
Član 36	Utvrđivanje perioda za korišćenje odmora	20
Član 37	Zabrana novčane naknade i rad za vreme godišnjeg odmora	21

### **4. Praznici, odsustva, vojna i civilna služba, služba u civilnoj zaštiti**

Član 38	Praznici	21
Član 39	Kratka odsustva	22
Član 40	Vojna i civilna služba, služba u civilnoj zaštiti	22

### **5. Plate**

Član 41	Osnovne plate	23
Član 42	Klasifikacija plata	25
Član 43	Uvrštavanje u platne razrede	26
Član 44	Kvalifikacija i prilagođavanje visine plate	26
Član 45	Regulisanje visine plate u posebnim situacijama	26
Član 46	Akordantska plata	27
Član 47	Plate i isplata	27
Član 48	ukinut	

## **6. Trinaesta mesečna plata**

Član 49	Pravo na trinaestu mesečnu platu	28
Član 50	Pravila za isplatu	28

## **7. Prilagođavanja plata**

Član 51	Principijelno	28
---------	---------------	----

## **8. Dodaci na platu**

Član 52	Opšte	29
Član 53	ukinut	
Član 54	Put na posao / sa posla	29
Član 55	Privremeni noćni rad	29
Član 56	Rad nedeljom	30
Član 57	Rad u vodi ili blatu	30
Član 58	Radovi pod zemljom	30

## **9. Dodaci, naknada za troškove, obeštećenja**

Član 59	Dodatak kod stalnog noćnog rada u smenama	31
Član 60	Naknada za troškove kod premeštenja (terenski dodatak), dodatak za ručak i naknada po kilometru	31

## **10. Naknada za loše vremenske prilike (ukinut)**

Član 61	ukinut	
Član 62	ukinut	
Član 63	ukinut	

## **11. Bolest, udes**

Član 64	Osiguranje plate u slučaju bolesti	32
Član 65	Osiguranje u slučaju udesa	35

## **12. Isplata plate u smrtnom slučaju, naknada kod prekida radnog odnosa, penziona kasa (ukinut)**

Član 66	ukinut	
Član 67	ukinut	
Član 68	ukinut	

## **13. Opšta prava i obaveze, sankcije**

Član 69	ukinut	
Član 70	Zabrana rada na crno	35
Član 71	Protivugovorno ponašanje poslodavca	36
Član 72	Protivugovorno ponašanje radnika	36

## **14. Posebne odredbe**

Član 73	Zakon o saradnji	37
Član 74	Nastambe radnika i higijena, red na gradilištima	37



## **Treći deo:**

### **Odredbe o sprovođenju ugovora i završne odredbe**

#### **1. Odredbe o sprovođenju ugovora**

Član 75	Nadležnost	38
Član 76	Lokalna paritetna profesionalna komisija: obrazovanje komisije i njeni zadaci	38
Član 77	Lokalni mirovni sud: obrazovanje i zadaci	40
Član 78	Lokalni sporazum i arbitražni proces između lokalnih ugovornih strana	41
Član 78 <sup>do</sup>	Informacioni sistem Allianz građevinarstva	42
Član 79	Sankcije	42

#### **2. Završne odredbe**

Član 80	Odredbe obligacionog prava (OR)	43
Član 81	Pravno sedište ugovora i sudska nadležnost	43
Član 82	Važenje LMV	43

## Prilozi

Prilozi uz Državni okvirni ugovor su sastavni dio ugovora LMV.

<b>Prilog 1</b>	Zapisnik sporazuma LMV u vezi «Izučavanje zanata i radni uslovi za učenike» kao i u vezi «Ovlašćenja sklapanja daljih ugovora u toku školovanja»	
<b>Prilog 2</b>	Sporazum o platama o prilagođavanju individualnih/efektivnih plata u okviru art. 51 LMV	
<b>Prilog 3</b>	ukinut	
<b>Prilog 4</b>	ukinut	
<b>Prilog 5</b>	Dodatni sporazum o sudelovanju u građevinskoj industriji «Sporazum o sudelovanju»	
<b>Prilog 6</b>	Dodatni sporazum o smeštaju radnika, i higijeni, redu na gradilištima «Sporazum o smeštaju»	49
<b>Prilog 7</b>	Zapisnik sporazuma koji opisuje koja preduzeća podležu sporazumu a shodno članu 2 LMV 2012–2015	
<b>Prilog 8</b>	Tabela za obračun plate za vreme godišnjeg odmora (član 34 stav 2 LMV) i 13. mesečne plate (član 50 LMV) u procentima	59
<b>Prilog 9</b>	Osnovne plate 2019/2020	
<b>Prilog 10</b>	ukinut	
<b>Prilog 11</b>	ukinut	
<b>Prilog 12</b>	Dodatni sporazum LMV o gradnji tunela «Sporazum o gradnji tunela»	63
<b>Prilog 13</b>	Dodatni sporazum «Osnovnu i specijalnu podzemnu gradnju»	71
<b>Prilog 14</b>	ukinut	
<b>Prilog 15</b>	Katalog kriterija za klasifikaciju plata A i Q, kao i podsetnik SVK-a o priznavanju inostranih diploma o strukovnoj sposobnosti	77
<b>Prilog 16</b>	Uputstva za rad u smenama	
<b>Prilog 17</b>	Dodatni sporazum «Obrada sečenje betona»	83
<b>Prilog 18</b>	Dodatni sporazum «Ženeve»	

# Preambula

Švajcarski savez građevinskih preduzimača s jedne strane

i

Sindikata Unia,

Sindikata Syna

s druge strane, u nastojanju

- *da obezbede potpunu zaposlenost u švajcarskom građevinarstvu i sačuvaju neograničeni radni mir,*
- *da na odgovarajući način pospešuju interese profesionalnih organizacija u cilju zajedničke dobrobiti poslodavaca i radnika,*
- *da svoje sporazume stave pod princip odanosti i poverenja, te da se pri primeni sporazuma i sprovođenju zajednički stvorenih socijalnih institucija sa puno razumevanja odnose prema obostranim interesima,*
- *da podupiru zajedničke profesionalne interese, kao*
  - *donošenje i sprovođenje savremenih submisijskih (licitacijskih uslova),*
  - *redovna zaposlenost,*
  - *dodela dozvola za javne građevinske radove ili za građevinske radove uz sufinansiranje država, preduzećima koja se pridržavaju odredaba opšteg radnog ugovora,*
  - *sprečavanje nekorektne konkurencije putem neozbiljnih ponuda ispod tržišnih cena.*
  - *pospešavanje kvaliteta,*
  - *pospešavanje profesionalnog obrazovanja,*
  - *pospešavanje sigurnosti na radu, zdravlja i zdravstvene preventive*

zaključuju 3. Decembar 2018. godine u Cirihu

**za Švajcarski savez građevinskih preduzimača (SBV/SSE/SSIC)**

Benedikt Koch, Gian-Luca Lardi, Patrick Hauser

**za sindikat Unia**

Nico Lutz, Vania Alleva, Serge Gnos

**za sindikat Syna**

Guido Schluep, Arno Kerst, Ernst Zülle

sledeći Opšti radni ugovor (Državni okvirni ugovor):

# **Prvi deo:**

## **Opšte odredbe**

Prvi deo sadrži odredbe o pravnim obavezama, koje regulišu odnos između ugovornih strana iz ovog LMV.

### **1. Važnost ugovora**

#### **Član 1 Područje važenja**

1 Državni okvirni ugovor (LMV) za švajcarsko građevinarstvo važi na celoj teritoriji Švajcarske konfederacije.

2 Od ovoga su izuzeta tesarska preduzeća Kantona Freiburg, Graubinden, Waadt, Wallis, Neuenburg, Tessin, Genf, Jura i bernske Jure.

#### **Član 2 Po preduzećima**

1 Državni okvirni ugovor (LMV) važi za domaća i strana preduzeća u Švajcarskoj odn. njihove poslovne jedinice, podpreduzimače i samostalne akordante, koji zapošljavaju radnike, kojima je osnovna delatnost građevinarstvo, to znači karakter poslova njihove delatnosti se ubraja u oblast glavne građevinske branše.

2 Delatnost se ubraja u oblast glavnog građevinarstva ako se jedna ili više od sledećih aktivnosti-delatnosti obavlja uglavnom u preduzeću ili delovima preduzeća/poslovnim jedinicama:

- a) Visokogradnja, niskogradnja (uključujući specijalnu niskogradnju), podzemna gradnja i izgradnja puteva (uključujući i postavljanje asfaltnih masa);
- b) radovi kopanja, rušenja, uključujući rušenje i sanaciju građevinskih objekata zagađenih azbestom), skladištenje i recikliranje iskopa, ruševina i drugih neindustrijskih upotrebivih građevinskih materijala, izuzev nepokretnih postrojenja za reciklažu izvan gradilišta i dozvoljenih odlagališta otpada prema članu 35 VVEA<sup>1</sup> kao i u njima zaposlenog osoblja;
- c) u preduzećima koja izvide kamenorezačke i kamenolomske radove, kao i postavljanje pločnika;
- d) u preduzećima obrade mramora i granita;

---

<sup>1</sup> Pravilnik o sprječavanju i odlaganju otpada, SR 814.600

- e) u preduzećima postavljanje skela, izgradnje fasada i fasadnih izolacija, isključena su od toga preduzeća koja se bave delatnošću pokrivanja. U taj pojam pokrivanja je uključeno: odgovarajući krovovi, potkrovnne konstrukcije, ravni krovovi i fasadni pokrivači (sa za to pripadajućim podlogama i zaštitnim slojevima od toplote);
- f) u preduzećima koja se bave zaptivanjem (dihotovanjem) i izolacijom na krovnim konstrukcijama, a koja izvode slične radove kao u niskoj gradnji i gradnji pod zemljom;
- g) u preduzećima ubrizgavanja, saniranja, bušenja i sečenja betona;
- h) u preduzećima koja izvode asfaltiranja i postavljanja asfaltnih podloga;
- i) Baštenske delatnosti a da pri tom delatnost spada u građevinsku delatnost odn. većinski deo poslova se ubraja u ovu oblast kao i građevinski poslovi planiranja, zidarski radovi itd.;
- j) ukinut
- k) poslovi u transportnim preduzećima od i do gradilišta osim isporuka industrijski proizvedenih građevinskih materijala (npr. cigle, betonski proizvodi, željezo za armaturu, transportni beton i asfaltna podloge itd.)
- l) ukinut

3 U daljnjem važi detaljna lista delatnosti prikazana u prilogu br. 7. Ukoliko u prilogu 7 LMV 2012–2015 postoje odstupanja u odnosu na novi revidirani član 2 u vezi primene važenja LMV primenjuje se član 2 a ne prilog 7.

4 Ukoliko jedna firma koja mora da primenjuje odredbe LMV zapošljava personal jedne treće firme (firme za iznajmljivanje personala), onda ta firma koja iznajmljuje je dužna da predhodnoj potvrdi da ona poštuje radnougovorne odredbe LMV.

## **Član 2<sup>do</sup> Područje važenja kod mešovitih preduzeća**

1 *Prava i neprava preduzeća:* U principu pravi se razlika između mešovitih preduzeća bez sopstvenih odeljenja (takozvana neprava mešovita preduzeća) i takva sa sopstvenim odeljenjima (takozvana prava mešovita preduzeća).

2 *Neprava mešovita preuzeća, Prinzip tarifne jedinice:* Za neprava mešovita preuzeća na gradilištu važi princip tarifne jedinice. Kako pojedinačni radnici koji su u branši potpuno strani, tako i branši strana čitava odeljenja, biće stavljeni pod odredbe opšteg radnog ugovora kao i glavno preduzeće. To u principu znači da će svi radnici da se obuhvate odredbama LMV. Pri tom bi trebalo da se u pojedinačnim slučajevima konstatuje, koje to dominantne poslove obavlja preduzeće u celini.

3 *Neprava mešovita preuzeća, Ispitivanje glavne delatnosti:* Da bi se ispitalo koju tu glavnu delatnost preduzeće obavlja, neophodno je osloniti se na kriterijum radnog učinka u radnim satima povodom onih delatnosti koje su bile predmet provere u odeljenjima. Ako ovo svrstavanje nije iz bilo kog razloga moguće, onda se treba osloniti dodatno na procenite radnih mesta. Ako se time ne dodje do jasnog rezultata, onda se uzimaju dodatni pomoćni kriterijumi, kao što je obrt i dobitak, upis u trgovinski registar preduzeća i članstvo u profesionalnim organizacijama.

4 *Neprava mešovita preuzeća, Kriterijumi:* Nepravo mešovito preduzeće u građevinarstvu pruža usluge u najmanje jednoj od građevinarstava različitoj branši. Nepravo mešovito preduzeće je onda ukoliko se sledeći elementi više puta pojavljuju:

- a) Pojedini radnici se ne mogu jasno dodeliti jednom delu preduzeća;
- b) Poslovi u odeljenjima preduzeća koja su strana toj branši se izvode u okviru ostalih delatnosti samo kao pomoćni radovi;
- c) Branši stani deo preduzeća se ne pojavljuje kao sopstveni ponudilac na prodajnom tržištu;
- d) Pojedini delovi preduzeća nisu zbog toga, spolja gledajući, kao samostalni delovi uočljivi.

5 *Prava mešovita preduzeća, Kriterijumi:* Pravo mešovito preduzeće sadrži u sebi dva ili više samostalna dela preduzeća. Samostalni deo preduzeća postoji, ukoliko se ostvaruju kumulativno sledeće pretpostavke:

- a) Pojedini radnici se mogu jasno dodeliti jednom delu preduzeća; oni čine svako za sebe sopstvenu organizacijsku celinu;
- b) Poslovi u odeljenjima koja su strana toj branši ne izvode se u okviru ostalih delatnosti samo kao pomoćni radovi;
- c) Deo preduzeća koji ne pripada branši, se pojavljuje kao sopstveni ponudilac na prodajnom tržištu;
- d) Pojedini delovi preduzeća su zbog toga, spolja gledajući, kao samostalni delovi uočljivi.

6 *Prava mešovita preuzeća, Izuzeci od principa tarifne jedinice:* Kod pravih mešovitih preduzeća na osnovu odredbe 5 se princip tarifne jedinice ne primenjuje. Kod svih samostalnih, kao i onih koji su strani toj branši i svih tamo zaposlenih radnika primeniće se Opšti radni ugovor koji je nadležan za tu branšu. Na odeljenjima preduzeća sa delatnostima iz građevinarstva primeniće se odredbe Državnog okvirnog ugovora za švajcarsko građevinarstvo.

7 *Vrsta delatnosti preduzeća* se određuje na osnovu vrste delatnosti – poslovanja preduzeća ili samostalnog dela preduzeća i određuje se na sledeći način:

1. Prvi i najvažniji kriterij je da se ukine «Rad na satnicu koji se odnosi na poslove u oblastima koje se testiraju»;
2. ukoliko ovu odredbu, iz bilo kog razloga nije moguće primeniti onda zamenu za delomično zaposlenje u procentima treba ukinuti;
3. ako i tu nema jasnih rezultata onda treba uvesti pomoćne kriterijume kao što su, promet i profit, upis u privredni registar i ulazak u članstvo udruženja.

#### **Član 2<sup>er</sup> Primjena ugovora po preduzećima kod mješovitih preduzeća**

Ako važnost ugovora stoji u suprotnosti sa Opštim radnim ugovorima, onda bi trebalo sa jednim graničnim dogovorom svih pogođenih ugovornih strana da se razjasni situacija.

#### **Član 3 Lična i individualna prava**

1 Opšti okvirni ugovor važi za zaposlene u preduzećima iz člana 2 LMV (nezavisno od načina isplate plata i mesta nameštenja) koji rade na gradilištima i u pomoćnim građevinskim preduzećima. Za radnike koji su radnom odnosu kao učenici u privredi važe, nesavisno od starosti, odredbe priloga broj 1 LMV.

Za osoblje koje radi u kantinama i na čišćenju će se odredbe ovog ugovora primenjivati, ukoliko to osoblje ne spada pod odredbe opšteobvezujućeg Opšteg radnog ugovora za ugostiteljstvo, ili ukoliko personal za čišćenje ne podleže opšteobvezujućem Opštem ugovoru te branše.

2 Odredbe LMV ne važe za:

- a) grupovođe i poslovovođe;
- b) upravno osoblje;
- c) tehnički i administrativni osoblje.

#### **Član 4 Pravila odstupanja, te ugovori za posebna gradilišta**

1 Ako zbog posebnih strukturalnih odnosa dođe do sukoba nadležnosti lokalnog i opšteg ugovora, ugovorne strane mogu se međusobno osloboditi obaveze pridržavanja pojedinih odredaba LMV.

2 Ako u toku rada na velikim građevinskim objektima, zbog postojanja posebnih geografskih i klimatskih uslova ili drugih vanrednih okolnosti, uslovi nisu dovoljno regulisani lokalnim GAV, lokalne ugovorne strane imaju pravo sklopiti posebne sporazume.

3 Ako je u pitanju građevinski projekat od nacionalnog značaja, ugovorne strane imaju pravo da zaključe dodatni sporazum, koji odstupa od odredaba LMV.

## **Član 5 Proglas o opštevažnosti ugovora**

Novi dodatni sporazumi, naročito sporazumi o prilagodjavanju plata, principijelno stupaju na snagu 1. januara sledeće kalendarske godine. Ugovorne strane iz LMV će se odlučno založiti, da do 1. januara takođe bude donet i proglas o opštevažnosti ugovora. Ugovorne strane će odmah, nakon zaključenja sporazuma, podneti zahtev za donošenje proglasa o opštevažnosti ugovora.

## **2. Međusobni odnos ugovornih strana**

### **Član 6 Profesionalno doškolovanje**

1 Ugovorne strane dužne su da podržavaju i pospešuju uslove za profesionalno doškolovanje radnika u građevinarstvu. Putem svojih publikacija obavezne su da radnike periodično obavestavaju o mogućnostima doškolovanja (ponude za različite kurseve). Radnicima koji žele da se stručno usavrše i za to imaju određene sposobnosti, treba omogućiti da pohađaju odgovarajuće kurseve.

2 Za posetu kurseva profesionalnog doškolovanja radnici imaju pravo da koriste najviše pet slobodnih radnih dana u jednoj kalendarskoj godini. Pomenuto davanje slobodnih radnih dana principijelno ima karakter neplaćenog odmora. Dakle poslodavac nije dužan da snosi troškove doškolovanja niti da Vam plati dane koje ste odsustvovali s posla. Radnici su obavezni da podnesu dokaze o poseti kursa. Vreme pohađanja kurseva utvrđuje se u dogovoru sa poslodavcem, kako bi proces rada tekao neometano.

3 Za posećivanje kurseva, uz finansijsko učešće poslodavca (puna ili delimična naknada plate odnosno troškova kursa), potrebna je prethodna saglasnost poslodavca. O međusobnom dogovoru, finansijskim obavezama poslodavca finansijskoj podršci Fonda za obrazovanje i sl. institucija, obe strane su dužne potpisati poseban sporazum o dužini i vremenu trajanja kursa, pri čemu će se voditi računa o finansijskom učinku fonda za doškolovanje ili slične paritetne institucije.

4 Nakon završenog kursa za profesionalno usavršavanje radnik ne stiče pravo na zaposlenje u odgovarajućoj profesionalnoj struci.



## Član 7 Obaveza mirnog rešavanja sporova nastalih u toku rada

1 Ugovorne strane iz LMV će nastojati da važnije razlike u mišljenjima, eventualne sporove i konflikte nastale u toku procesa rada, reše u skladu sa principom odanosti i poverenja, a putem obostranog preispitivanja stavova i shodno odredbama o sprovođenju LMV.

2 U svoje ime i u ime svojih sekcija i članova, ugovorne strane iz LMV se obavezuju, da će se u toku celog perioda trajanja ovog ugovora u skladu sa članom 357a stav 2 Obligacionog prava (OR) pridržavati obaveze očuvanja neograničenog radnog mira. Usled toga je zabranjeno vršenje svakog uticaja, kao što su štrajk, pretnja štrajkom, pozivanje na štrajk, svaki pasivan otpor, kao i kažnjavanje, odnosno primena druge vrste borbenih mera, kao što su uspostavljanje zabrana i masovnih udaljavanja sa posla.

## Član 8 Doprinos za sprovođenje Opšteg radnog ugovora i dalje školovanje/ usavršavanje

1 *Fond za sprovođenje LMV u građevinarstvu:* Koji se sastoji od ugovornih strana (paritetni fond – građevinarstva) je odgovoran za prikupljanje sredstva-va i upravljanje troškovima za sprovođenje LMV i za dalje školovanje/ usavršavanje i ima pravnu formu saveza/udruženja.

2 *Važenje/primena ugovora:* Paritetni fond građevinarstva podležu svi građevinski poslodavci koji su potpisnici Zemaljskog opšteg ugovora sa svojim zaposlenima uključujući i učenike bez obzira na prostor gde im je preduzeće locirano, vrstu preduzeća i delatnosti. To se ne odnosi na preduzeća koja se bave poslovanjem peska i šljunka. Takođe su isključeni kantoni odn. ugovorna područja Ženeve, Nojenburga, Ticino, Waadt i Valaisa.

Već postojeći dopunski kantonalni sporazumi paritetni socijalni fond podliježe ugovoru. Ako je paritetni fond proglašen potpuno ili delomično opšteobvezujućim, obim važenja/primene se odnosi na oblast regulisanu odredbama opšteobvezujućeg ugovora.

3 *Svrha paritetnog fonda u građevinarstvu:* Paritetni fond građevinarstva ima za cilj s jedne strane da pokrije troškove izvršenja LMV (uključujući i lokalne ugovore) i ispunjenje ostalih zadataka prvenstveno socijalnog karaktera. S druge strane paritetni fond ima za cilj primenu i unapređenje napretka mladih naraštaja u građevinarstvu kroz obuku i usavršavanje kao unapređenje mera za sprečavanje nesreća i profesionalnih obolenja.

3<sup>do</sup> ukinut

4 *Doprinosi*: Svi zaposleni u nekoj od firmi koja podleže LMV uključujući i učenike su obavezni, bez obzira da li su učlanjeni u neki sindikat, da uplaćuju pun doprinos i doprinose za obuku/usavršavanje u iznosu od 0,7 % ukupne isplaćene osigurane (UVG) zarade<sup>2</sup>. Poslodavac je dužan da ove doprinose odbije od plate i dalje izvrši uplatu u paritetni fond građevinarstva. Svi poslodavci koji podležu LMV dužni su da uplaćuju doprinos za dalju obuku/usavršavanje za svoje zaposlene uključujući i učenike u visini od 0,5 % (UVG) osigurane plate. Poslodavci koji obavljaju delatnost u Švajcarskoj do 90 dana/godišnje dužni su da uplaćuju 0,4 % ukupne (UVG) osigurane zarade (0,35 % plaća radnik, 0,35 % poslodavac), a najmanje CHF 20.– po poslodavcu i mesecu.

<sup>4<sup>do</sup></sup> Gore navedene odredbe u vezi regulisanja doprinosa (član 8 stav 4) će biti redovno ispitivani od strane ugovornih strana (najmanje jednom godišnje). Ako se pokaže da ukupna aktiva paritetnog fonda pasti, ili je već pao na polovinu godišnje potrebe, ugovorne strane će odmah proceniti situaciju i odlučiti da li je potrebno odgovarajuće prilagođavanje u skladu sa postojećim odnosima od 0,7 do 0,5 poslodavac radnik (u slučaju stranog poslodavca odnos je pet prema jedan poslodavac radnik). Promena doprinosa stupa na snagu u narednoj kalendarskoj godini.

5 *Sprovođenje propisa*: Detalji kao što su Organizacija udruženja, upotreba sredstava, regulative po osnovu uplaćenih doprinosa i osnovu plaćanja i (sprovođenje odredbi) bit će regulisani sa statutom udruženja i reglementom paritetnog fonda za građevinarstvo. Statuti udruženja i reglementi su sastavni deo Zemaljskog okvirnog ugovora.

6 *Trajanje parifonda građevinarstvo i prestanak*: Paritetni fond odn. član 8 Opšteg kolektivnog ugovora u građevinarstvu stupa na snagu 1. januara 2010 i njegovo trajanje se zasniva na trajanju LMV. Ako LMV prestane da važi, paritetni fond u građevinarstvu će se i dalje nastaviti to znači svi zaposleni uključujući i učenike kao i preduzeća koja podležu ugovoru moraju i dalje da plaćaju doprinose u paritetni fond regulisane stavom 4 ovog člana. Međutim paritetni fond građevinarstva može da se razreši svaka LMV ugovorna strana u obliku pismenog obaveštenja otkaza o razrešenju:

- a) u prvom mesecu nakon prestanka važenja LMV na kraj drugog narednog meseca;
- b) od drugog meseca po prestanku važenja LMV sa otkaznim rokom od tri meseca, otkaz se daje na kraj meseca.

---

<sup>2</sup> Odgovara ukupnoj sumi plate osigurane kod SUVA osiguranja.

## **Član 9 Dodatni sporazumi**

Ukoliko bi ugovorne strane iz LMV sklopile dodatne sporazume odnosno protokolarne sporazume, onda su isti integralni i sastavni deo LMV.

## **3. Odnos prema drugim GAV**

### **Član 10 Lokalni GAV (Opšti radni ugovor)**

1 Lokalni GAV mogu da sadrže specifična rešenja za njihovo ugovorno područje. Da bi stekli važnost, potrebno je da ih potpišu ugovorne strane iz ovog LMV. Ovaj uslov važi za zaključenje novih lokalnih GAV, u postupku izmena, uključujući i prilagođavanje u skladu sa izmenama LMV.

2 Ugovorne strane iz LMV ovlašćene su da budu članice i lokalnog GAV.

3 Lokalni GAV moraju imati sledeću obaveznu sadržinu:

- a) opis opsega važnosti, uzimajući pri tom u obzir i član 1 LMV;
- b) primenu ugovora kao i način za mirovno rešavanje razmimoilaženja u mišljenjima, naročito određivanje paritetne profesionalne komisije;
- c) ukinut
- d) utvrđivanje praznika za koje sledi naknada u plati (član 38 LMV);
- e) bliže odredbe o naknadi za ručak (član 60 LMV) i troškove putovanja (član 54 LMV).

4 U pogledu ostale sadržine, koja nije pomenuta u članu 10 stav 3 LMV u lokalnim GAV smeju samo uz izričitu saglasnost ugovornih strana iz LMV biti donesene odredbe koje odstupaju od LMV ili su utvrđeni drugi značajniji dogovori. Za posebna gradilišta važi član 4 LMV.

5 Sukobi mišljenja: ukoliko između ugovornih strana lokalnog GAV postoje sukobi mišljenja, iste su obavezne da se obrate ugovornim stranama LMV kao posrednicima u postizanju međusobne saglasnosti.

### **Član 11 Zaključne odredbe**

1 Organizacije poslodavaca se obavezuju, da se u interesu ugovornih strana postaraju, da i neorganizovana kao i inostrana preduzeća, koja obavljaju poslove na odgovarajućem ugovornom području, potpišu lokalni GAV, te da se istog i pridržavaju. Ovi dodatni ugovori moraju biti u skladu sa lokalnim GAV koji važi za odgovarajuće područje.

2 Protokolarni sporazum (prilog 1) reguliše pravo ugovornih strana iz LMV da zaključuju dodatne ugovore sa drugim organizacijama.

3 Ugovornim stranama iz LMV i njihovim sekcijama je izričito zabranjeno, da sa bilo kojom drugom, u Protokolarnom sporazumu nespomenutom organizacijom sklapaju, shodno članu 2 LMV GAV iste ili različite ugovorne sadržine. Od ovoga se može odstupiti samo uz izričitu saglasnost ugovornih strana iz LMV.

## **4. Sprovođenje LMV**

### **Član 12 Primena i izvršenje LMV**

1 Ugovorne strane iz LMV se obavezuju za sebe, za svoje sekcije i svoje članove, da će se pridržavati ovog ugovora kao i lokalnih GAV.

2 Za primenu i sprovođenje LMV staraće se same ugovorne strane iz LMV (vidi odredbe člana 75 do 79 LMV).

### **Član 13 Švajcarska paritetna izvršna komisija (SVK)**

1 Ugovorne strane iz LMV će u svrhu primene i sprovođenja LMV u toku celokupnog trajanja ovog ugovora obrazovati Švajcarsku paritetnu izvršnu komisiju (SVK), koju će sačinjavati po sedam predstavnika organizacija poslodavca i radnika, koje sudeluju u ovom LMV.

2 Predstavnici radničkih organizacija su na sledeći način zastupljeni u SVK: četiri predstavnika Unia i tri predstavnika Syna.

2<sup>do</sup> SVK delegira sve ostale zadatke jednom odboru, koji je sastavljen paritetno od po šest SVK – članova. Radničke organizacije su u SVK – odboru na sledeći način zastupljne: dva predstavnika sindikata Unia, jedan predstavnik sindikata Syna.

3 SVK će se sama konstituisati i utvrditi svoj pravilnik.

### **Član 13<sup>do</sup> Nadležnost i zadaci SVK**

1 Švajcarska paritetna izvršna komisija (SVK) u punom sastavu odlučuje o generalnim pitanjima u vezi sa tumačenjem LMV i o pitanjima od sveukupnog švajcarskog značaja, ukoliko odbor komisije nije došao s tim u vezi do jednoglasne odluke.

2 ukinut

3 Švajcarska paritetna komisija donosi opšta uputstva u pogledu ispunjavanja sprovođenja zadataka i obelodanjivanje izveštaja u vezi s tim od strane lokalne paritetne stručne komisije.

4 Odboru komisije se dodeljuje koordinacija i potpora u vezi sa poslovima Paritetnih profesionalnih komisija, kao i doškolovanje i savetovanje prilikom sprovođenja LMV. Odbor odlučuje o pitanjima nadležnosti između Paritetnih profesionalnih komisija i može da donosi naredbe u pojedinim slučajevima. Odbor ima obavezu poslovne kontrole paritetnih profesionalnih komisija i koordinaciju izvršavanja LMV sa drugim izvršnim organima i Saveznim vlastima, kao i inostranim službama.

5 Kod nepremostivih različitih mišljenja u okviru Švajcarske paritetne izvršne komisije će se taj problem u doglednom periodu predati stranama ugovornicama na razmatranje i donošenje odluke.

6 SVK će da osnuje stalni sekretarijat SVK-e.

#### **Član 14 Švajcarski mirovni sud**

1 Ugovorne strane iz LMV će u svrhu primene i sprovođenja LMV obrazovati Švajcarski mirovni sud. Sud se sastoji od:

- a) jednog profesionalnog sudije kao predsedavajućeg i
- b) po četvoro stručnih mirovnih sudija, koje će odrediti ugovorne strane iz LMV

2 Predsedavajući Mirovnog suda biće određen od ugovornih strana iz LMV i postavljen za ceo rok trajanja ovog ugovora. Ukoliko se ugovorne strane ne bi mogle dogovoriti u pogledu određivanja mirovnog sudije, onda se isto prenosi u nadležnost Višeg suda Kantona Ciriha, koji pri donošenju svoje odluke može uzeti u obzir i već podnete predloge ugovornih strana.

3 Ugovorne strane iz ovog LMV će pri svakom mirovnom postupku iznova određivati nove stručne mirovne sudije. Isti moraju biti određeni u roku od 30 dana, od momenta obraćanja jedne od strana mirovnom sudu. Radničke organizacije moraju se od slučaja do slučaja između sebe sporazumeti u pogledu određivanja svojih mirovnih sudija. Pri tom principijelno svaka radnička organizacija treba biti zastupljena sa po jednim mirovnim sudijom.

4 Sedište Švajcarskog mirovnog suda je u Cirihi. Postupak pred Mirovni sud se oslanja na Konkordat o mirovnom sudstvu, donet od strane Savezne vlade 27. marta 1969 godine, kao i na Propis o civilnim procesima Kantona Ciriha.

## **Član 15 Sporazumni i mirovni postupak u opštem**

1 Nesporazumi i sporovi između ugovornih strana iz LMV o primeni i interpretaciji pitanja, koja su regulisana u LMV ili nekom integralnom sporazumu, mogu biti izneti pred SVK. Ako se ne dodje do postizanja saglasnosti kako ni pred SVK, tako i shodno članu 13<sup>do</sup>, stav 5 LMV onda se može sazvati Mirovni sud.

2 Ukoliko se ne bi postigao sporazum ili ako jedna strana odbije nagodbeni predlog SVK, onda se sporni slučaj, u roku od 30 dana, putem pismenog i obrazloženog zahteva, a shodno članu 14 LMV može izneti pred Švajcarski mirovni sud (za nesporazume u vezi sa prilagođavanjem plata važi član 51 LMV). Odluka Mirovnog suda je definitivna, izuzimajući mogućnost žalbe za pobijanje valjanosti same odluke.

3 Tužbe zbog jasnih povreda mira na radu od strane jedne od organizacija koje učestvuju u ovom ugovoru imaju se, u odstupanju od stavova 1 i 2 ovog člana, direktno podneti Švajcarskom mirovnom sudu. Mirovni sud ima pravo, da po svom slobodnom nahođenju preduzme sve mere i donese odredbe, za koje smatra da su potrebne.

4 U toku celokupnog trajanja postupaka pred SVK i pred Švajcarskim mirovnim sudom zabranjena je svaka rasprava o toku i sadržini pretresa u javnosti. Obaveštavanje članova o činjeničnom stanju je međutim dozvoljeno.

## **Član 16 Sankcije**

1 U slučajevima povrede Ugovora, Švajcarski mirovni sud može izreći protiv strane, koja je prekršila odredbe konvencionalnu kaznu, čija je visina srazmerna značaju povrede odredaba i minimalno iznosi CHF 15 000.-.

2 Kod teškog prekršaja odredbi, Švajcarski mirovni sud može, na zahtev oštećene strane istoj dodeliti i obeštećenje. Pri tom se u obzir imaju uzeti kako okolnosti tako i obim krivice dotične strane.

3 Konvencionalna kazna, obeštećenje i presuđeni troškovi postupka, plaćaju se u roku od 30 dana od pravosnažnosti presude.

## **Član 17 ukinut**

## **Drugi deo: Odredbe radnog ugovora**

Ovaj deo sadrži normativne odredbe, koje sačinjavaju sastavni deo pojedinačnog radnog ugovora između poslodavca i radnika.

### **1. Početak i završetak radnog odnosa**

#### **Član 18 Probni rad**

1 Za radnike, koji prvi put stupaju u radni odnos kod dotičnog preduzeća, prva dva meseca rada tretiraju se kao probni rad. Probni rad se putem pismenog sporazuma može produžiti za najduže mesec dana.

2 ukinut

3 U toku probnog rada radni odnos može biti obostrano i svakodnevno raskinut, uz pridržavanje otkaznog roka od pet radnih dana.

#### **Član 19 Otkaz definitivnog radnog odnosa**

1 Po isteku probnog rada, radni odnos na neograničeno vreme može biti obostrano raskinut, bez obzira da li se radi o radnicima na satnicu ili na mesečnu platu, uz pridržavanje sledećih otkaznih rokova:

- a) u prvoj godini rada odnosno kod radnog odnosa, koji traje manje od ukupno 12 meseci, uz pridržavanje otkaznog roka od jednog meseca, a za kraj narednog meseca;
- b) od druge do devete godine radnog odnosa (uključujući istu) odnosno kod sezonskog radnog odnosa u trajanju od ukupno više od 12 meseci, uz pridržavanje otkaznog roka od dva meseca, a za kraj meseca;
- c) od desete godine radnog odnosa, uz pridržavanje otkaznog roka od tri meseca, a za kraj meseca.

*Ido* za zaposlene koji su napunili 55 godina starosti otkazni rok u prvoj godini staža, po isteku probnog vremena, iznosi jedan mesec, od 2. do 9. godine staža četiri meseca i od 10. godine staža šest meseci.

2 Pismenim sporazumom se otkazni rokovi, shodno članu 19, stav 1 i 1do LMV ne smeju izmeniti (smanjiti) na štetu radnika.

3 Ugovorne strane daju značajnu važnost potencijalu starijih radnika. Dužnost poslodavca da vodi brigu o starijim dugogodišnjim radnicima I da za njih preuzmu socijalnu odgovornost. Ovo posebno zahtijeva povećanje brige u vezi otkaza za starije radnike. U slučaju namjere otkaza za radnika

starijeg od 55. godine pronalazi se pravodoban termin za razgovor na kojem se radnik sasluša i zajedno se pronalaze mogućnosti zadržavanje radnog mjesta. Nadzorni organ odlučuje o konačnom raskidu ugovora.

4 ukinut

5 Ako u narednoj godini postoji zahtev za isplatu FAR rente (prevremene rente) shodno Opštem radnom ugovoru za fleksibilan prekid radnog odnosa zbog starosti u osnovnim građevinskim delatnostima, složiće se strane pojedinačnog radnog ugovora do sredine godine, koja prethodi godini prekida radnog odnosa pismeno o korištenju davanja i o tome će informisati paritetni zavod. Sa početkom korišćenja davanja završava se radni odnos automatski. Odstupe li međjutim obe strane od davanja shodno Opštem radnom ugovoru za fleksibilan prekid radnog odnosa zbog starosti u osnovnoj građevinskoj delatnosti, radni odnos teče dalje.

## **Član 20 Posebne odredbe za sezonske radnike**

1 Poslodavci će svoje dosad zaposlene strane sezonske radnike pravovremeno, tj. minimalno 14 dana pre njihovog napuštanja zemlje, a nakon procene obima zaključenih poslova, obavestiti o mogućnostima za ponovno zaposlenje u sledećoj sezoni. Sezanci, koji zbog nedovoljne kvalifikacije ili nedostatka posla u sledećoj sezoni više ne mogu biti angažovani, biće o istom pismeno obavешteni. Pri svemu ovome se ima obratiti pažnja na eventualne zakonske odredbe.

2 Poslodavci će se zauzeti, da dosadašnji sezonski radnici pri raspodeli sezonskih radnih mesta dobiju prioritet pred novim sezonskim radnicima iste kvalifikacije i spremnosti za obavljanje prenetih poslova. Dosada zapošljeni sezonski radnici, koji u sledećoj sezoni žele da odustanu od zaposlenja u istom preduzeću, takodje će pravovremeno saopštiti tu činjenicu svom dosadašnjem poslodavcu.

3 Iz saopštenja u smislu člana 20 stav 1 i 2 LMV odnosno iz činjenice, da takva saopštenja nisu dostavljena, ne mogu se izvesti nikakva pravna potraživanja, naročito ne pravo na odgovarajuću naknadu plate.

4 Ukoliko bi paritene profesionalne komisije utvrdile očite zloupotrebe, onda će uslediti odgovarajuća prijava nadležnoj kantonalnoj koncesionoj instituciji.

5 ukinut



## Član 21 Zaštita od otkaza

1 *Načelo:* Otkaz radnog odnosa nakon isteka probnog rada od strane poslodavca je, izuzimajući odredbe člana 21 stav 2 i 3, tako dugo isključen, dok osiguranje plate za slučaj bolesti ili obavezno osiguranje za slučaj udesa dotičnom radniku isplaćuju dnevnice za radnu nesposobnost.

2 *Dnevnice za radnu nesposobnost i invalidska penzija:* Ukoliko radnik pored dnevnica za radnu nesposobnost dobija i rentu invalidskog osiguranja, onda mu preduzeće od datuma sa kojim počinje pravo na invalidsku rentu, uz pridržavanje otkaznih rokova, može dati otkaz.

3 *Bolovanje nakon otkaza:* Ukoliko se radnik razboli u toku trajanja otkaznog roka, onda se istek otkaznog roka prekida, shodno članu 336c stav 2 OR. Ukoliko se ne radi o ponovnom izbijanju već poznate bolesti, koja postoji od ranije, istek otkaznog roka se u prvoj godini radnog odnosa prekida za najduže 30 dana, od druge do pete godine (uključujući istu) za najduže 90 dana, a od šeste godine za najduže 180 dana. Ukoliko se termin za definitivni prekid radnog odnosa (po pravilu kraj meseca) ne poklapa sa istekom produženog otkaznog roka, onda se isti produžava do sledećeg termina za definitivni prekid radnog odnosa (po pravilu kraj meseca).

4 *Udes nakon otkaza:* Ukoliko radnik nakon prijema otkaza pretrpi udes, onda se istek otkaznog roka prekida tako dugo, koliko obavezno osiguranje za davanja u slučaju udesa isplaćuje dnevnice za radnu nesposobnost.

5 *Otkaz kod pozitivnog salda prekovremenih sati:* Ako se u momentu otkaza poseduje pozitivan saldo prekovremenih sati i ne može se taj pozitivni saldo u prvom mesecu otkaznog roka da smanji, radnik može da zatarži, da se otkazni rok produži za jedan mesec.

6 Ne može se dati otkaz samo iz razloga, što je neki radnik izabran kao zvanični funkcioner nekog sindikata. Ovde se primenjuje član 336, 336a i 336b Obligacionog prava (OR).

## Član 22 Zatvaranje preduzeća i otpuštanja

Prelaz preduzeća u drugo vlasništvo, zatvaranja preduzeća i masovna otpuštanja regulišu se sporazumom «Saradnja u gradjevinarstvu» (vidi prilog 5). Ovaj sporazum je integrirajući i sastavni deo LMV.

## 2. Radno vreme

### Član 23 Pojam radnog vremena

- 1 Kao radno vreme se tretira vreme u toku koga radnik mora da stoji na raspolaganju poslodavcu.
- 2 Kao radno vreme se ne tretira:
  - a) put na radno mesto i sa istog nazad; u pogledu putovanja do i sa radnog mesta važi član 54 LMV;
  - b) pauze za prepodnevnu užinu sa utvrđenim prekidom rada;
- 3 Pojedinačni radni ugovor na umanjeno vreme se mora zaključiti u pismenoj formi. On mora da sadrži precizan udeo svih godišnjih potrebnih radnih sati. Deo sati koji se ostavruju do nedeljnog radnog vremena bez dodatka za prekovremene sate, kao i sati koji se računaju za praznike, odmor, bolest, nesterću itd. se srazmerno reduciraju.

### Član 24 Godišnje radno vreme (ukupan broj radnih sati u godini)

- 1 Godišnje radno vreme čine svi brutopotrebni radni sati u jednoj kalendarskoj godini, koje su zaposleni dužni da odrade kod poslodavca i to bez da se od toga oduzimaju uopšteni neodrađeni sati, kao što su plaćeni praznici i individualni neodrađeni sati, kao odsustva sa posla zbog odmora, bolesti, nezgode ili izostanak zbog civilne službe.
- 2 Merodavni ukupan broj radnih sati u godini iznosi na teritoriji gde se ugovor prostire 2112 sati (365 dana : 7 = 52,14 nedelja × 40,5 sati).
- 3 Za praznike, odmor, kao i individualna odsustva zbog bolesti, nesreća ili drugih neplaćenih izostanaka računaju se sati po danu u odgovarjućoj godini prema važećem radnom kalendaru preduzeća, tj. zavisno od sedišta preduzeća prema važećem sekcionalnom radnom kalendaru.
- 3<sup>do</sup> Kod stupanja na posao i kod napuštanja radnog odnosa tokom godine računa se radno vreme pro-rata na osnovu odgovarajućeg godišnjeg važećeg radnog kalendara preduzeća ili sekcije. Zaposleni koji imaju mesečnu platu će prilikom napuštanja preduzeća biti dodatno nadoknađeni, pored osnovne plate za one sate koji su iznad pro-rata udela godišnjeg ukupnog broja sati shodno odeljku 2.
- 4 O dnevnom, nedeljnom ili mesečnom radnom vremenu poslodavac vodi detaljnu kontrolu.

## Član 25 Nedeljno radno vreme

*1 Nedeljno radno vreme (Normalno radno vreme):* Nedeljno radno vreme u preduzeću se upravlja prema merodavnom kalendaru radnog vremena koji se utvrđuje najkasnije do kraja godine za sledeću godinu, shodno stavu 2. Ugovornim stranama se stavlja na raspolaganje mustra za izradu ovog kalendara za radno vreme. Ukoliko poslodavac ne uradi, niti objavi kalendar radnog vremena svojim radnicima, onda važi sekcionalni kalendar radnog vremena u sedištu preduzća, kojeg je lokalna Paritetna profesionalna komisija uradila. Ona može tom prilikom da odstupa od posebnih geografskih i klimatskih uslova na tom području kao i za pojedinačna odjeljenja nekog preduzeća, koja više od 60% svog radnog vremena koristi na poslove površinske instalacije shodno stavu 2. Radni kalendar sati preduzeća ne sme pri tom da pređe granicu (okvirna granica) kojeg je odredila paritetna komisija. Radni kalendar se prosleđuje paritetnoj komisiji do sredine januara.

*1<sup>do</sup> Odluke paritetnih komisija:* Paritetne komisije donose svoje odluke o okvirnoj granici radnog vremena prema stavu 1 sa kvalifikovanom većinom. Glasom predsednika ne može da se usvoji odluka, ukoliko nema kvalifikovane većine. Pre glasanja se konstatuje paritet.

*2 Okvir za dnevno i nedeljno radno vreme:* Nedeljno radno vreme po pravilu iznosi:

- a) minimalno 37,5 radnih sati nedeljno ( $= 5 \times 7,5$  sati) i
- b) maksimalno 45 radnih sati nedeljno ( $= 5 \times 9$  sati).

*3 Odstupanja:* Preduzeće može kalendar radnog vremena za čitavo preduzeće ili pojedine delove (gradilišta) da naknadno promeni pod pretpostavkom uvažavanja stava 2 i maksimalnog godišnjeg potrebnog radnog vremena zbog nedostatka posla, lošeg vremena ili tehničkih smetnji. Pri tom se ne moraju minimalni nedeljni sati da iscrpe, kao i maksimalno nedeljno radno vreme može da pređe granicu do najviše 48 sati. Povećanje nedeljnog radnog vremena mora da bude uverljivo dovedeno u vezu sa događajem, koji je predhodno prouzrokovao umanjenje radnih sati. Ponovljeno podešavanje radnog vremena je moguće.

*3<sup>do</sup> Modaliteti:* Naknadna promena kalendara radnog vremena shodno stavu 3 može samo u budućnosti da se ispolji. Pravo na učestvovanje u glasanju od strane radništva shodno članu 48 Zakona o radu i članu 69 Naredbe 1 Zakona o radu se mora poštovati. Kalendar radnog vremena i sve njegove izmene mora da bude dostupan svim pogođenim radnicima.

*3<sup>ter</sup> Postupak u vezi sa neodradjenim satima:* Ako je i dalje u poređenju sa predhodnim periodom, nedovoljno posla, onda ide razlika na teret poslodavca, tj. poslodavac ne sme da umanji platu na kraju godine, iako je radnik u celini odradio manji broj sati. Prenos toga u obliku rezervnih sati je nemoguć.

4 Ukoliko dođe do povrede opštih radnih ugovora ili zakonskih odredbi od strane kalendara radnog vremena, nadležna Paritetna profesionalna komisija može da uloži obrazlagajuću žalbu i stavi ga van snage.

5 *Rad u smenama – Definicija:* Rad u smenama se ostvaruje onda, kada su dve ili više grupa radnika (zaposljenih) raspoređene na istom radnom mestu, vremenski jedni iza drugih.

6 *Rad u smenama i uslovi:* Uvođenje rada u smenama biće odobreno<sup>3</sup> ako:

- a) ako preduzeće ili jedna njegova organizaciona jedinica, podnese pismeni zahtev sa odgovarajućim obrazloženjem, najkasnije 2 sedmice pre početka rada u smenama
- b) ako postoje specifičnosti građevinskog objekta koje predviđaju rad u smenama,
- c) ako postoji poseban plan rada u smenama i
- d) ako su za rad u smenama ispunjeni svi potrebni zakonski uslovi, te uslovi utvrđeni u opštem radnom ugovoru.

7 *Rad u smenama i nadležnost:* Poslodavac je obavezan da zahtev za rad u smenama dostavi nadležnoj paritetnoj profesionalnoj komisiji, koja će u roku od nedelju dana zahtev odobriti, ukoliko su za to ispunjeni uslovi predviđeni stavom 6 ovog člana.

8 *Novčana naknada za rad u smenama:* Zaposlenom radniku koji rad obavlja u smenama dodaje se vremenski bonus od 20 minuta za svaku smenu; u svakom slučaju zaposlenom pripada dodatak u iznosu od 1 franka za svaki odradjeni sat. Pitanje naknada za rad u smenama mora biti sastavni deo zahteva koji podnosi poslodavac.

9 *Organičenje povodom podzemnih radova:* Za podzemne radove važe odgovarajuće odredbe iz Dodatnog sporazuma LMV (prilog 12).

10 Švajcarska paritetna izvršna komisija (SVK) je izdala osnovna uputstva za regulisanje rada u smenama (prilog 16) za građevinsku delatnost.

---

<sup>3</sup> Za podzemne radove važi dodatni sporazum o gradnji tunela, prilog 12.

## **Član 26 Prekovremeni sati**

1 Oni radni sati koji se odrađuju iznad nedeljnog radnog vremena, a na osnovu kalendara za radno vreme se definišu kao prekovremeni sati. Učenicima u privredi se sa uzdržanošću i uz uvažavanje njihove starosne dobi i njihovih školskih obaveza teraju da rade prekovremeno.

2 Pređe li nedeljno radno vreme 48 sati, onda se to prekoračeno radno vreme na kraju narednog meseca isplaćuje uz osnovnu platu sa dodatkom od 25%. U normalnom slučaju sme se mesečno, maksimalno 25 u toku tekućeg meseca odrađenih prekovremenih sati da prenesu u novi obračun, i to samo ukoliko ukupni saldo ne prelazi 100 sati. Svi ostali odrađeni sati u toku tekućeg meseca se takođe na kraju narednog meseca obeštećuju sa osnovnom platom.

3 Poslodavac može da od radnika zatraži potpuno ili delimično poravnanje postojećeg salda prekovremenih sati kroz uzimanje slobodnog vremena istog vremenskog trajanja.

4 Saldo prekovremenih sati se mora do kraja aprila svake godine potpuno svesti na nulu. Ako to nije moguće zbog izuzetnih razloga koje ima preduzeće, onda se taj zaostali saldo krajem aprila isplaćuje sa osnovnom platom sa dodatkom od 25%.

5 Prilikom napuštanja preduzeća u toku kalendarske godine se analogno postupa kao u stavu 4, bazirajući se na srazmerni odnos udela godišnjeg radnog vremena.

6 Umanjeni sati (minus-sati) smeju se prilikom raskida radnog odnosa da odbiju od zarade, samo ako su umanjeni sati nastali krivicom radnika i ako taj obračun ne vodi preteranom umanjenju isplate.

## **Član 27 Slobodni dani**

1 Nedeljom, za vreme kantonalnih i državnih praznika, kao i subotom, te za 1. avgust se ne radi.

2 U opravdanim slučajevima može se, shodno članu 27, stav I LMV i raditi. Dotično preduzeće je u tom slučaju dužno, da nadležnoj paritetnoj profesionalnoj komisiji najmanje 24 sata pre početka odgovarajućih radova, dostavi potrebno saopštenje.

3 Svi, subotom odradjeni sati ostvaruju pravo na novčani dodatak od 25%. Svi ostali veći, ugovorom dogovoreni dodaci (prilozi) ostaju kao uslov.

## **Član 28 Skraćeno radno vreme i obustave poslovanja preduzeća**

- 1 Za određivanje mera skraćenog radnog vremena i privremene obustave poslovanja preduzeća važe zakonske odredbe. Saglasnost svakog radnika za skraćeno radno vreme mora postojati u pismenoj formi.
- 2 Kod loših vremenskih prilika, koje ugrožavaju zdravlje radništva i/ ili onemogućavaju efikasno obavljanje radnih zadataka (kao prilikom padanja kiše, snega, grmljavine, velikih hladnoća) se zaustavlja radni proces, ukoliko je to radnotehnički moguće.
- 3 Prikid izvođenja radova nastupa na osnovu naredbe poslodavca ili njegovog zamenika. On će pre donošenja odluke da sasluša pogođene radnike.
- 4 Radnici će za vreme prekida izvođenja radova zbog loših vremenskih uslova da se stave na raspolaganje poslodavcu ili njegovom zameniku, kako bi svakog sledećeg pogodnog trenutka mogli da nastave sa poslom, sem ako je poslodavac radnicima dozvolio da slobodno raspolažu svojim vremenom. Radnici su dužni za vreme prekida izvođenja radova, do daljnog, da na osnovu naredbe poslodavca ili njegovog zamenika odrade druge vrste odgovarajućih poslova.
- 5 Kao moguć posao se smatra svaka vrsta posla koja je tipična za zanimanje koje se obavlja i koja odgovara kvalifikacijama radnika.
- 6 Ko ima zakonsko osiguranje povodom prekida izvođenja radova zbog lošeg vremena (Osiguranje za nezaposlenost), onda mora da zakonski neplaćene dane zaračuna kao prosečno dnevno radno vreme (član 24, stav 3) u godišnje radno vreme. Pravo na nadoknadu plate radnicima se određuje na osnovu zakonskih odredbi.

Član 29 ukinut

Član 30 ukinut

Član 31 ukinut

Član 32 ukinut

Član 33 ukinut

### 3. Godišnji odmori

#### Član 34 Generalno pravo na godišnji odmor

1 Radnik ima pravo na sledeći godišnji odmor:

	Radnici sa mesečnom platom	Radnici sa satnicom
od navršene 20. godine starosti do navršene 50. godine starosti	5 nedelja (= 25 radnih dana)	10,6 %* plate (odgovara 5 nedelje god. odmora)
do navršene 20. godine starosti i od navršene 50. godine starosti	6 nedelja (= 30 radnih dana)	13,0 %* plate (odgovara 6 nedelja god. odmora)

\*Obračunava se na sledeći način:  $5 / (52,14 - 5) \times 100$  npr.  $6 / (52,14 - 6) \times 100$

2 Procentualna plata za godišnji odmor se obračunava prema tabeli u Prilogu 8. Procentualni dobropis plate za godišnji odmor, utvrđen u članu 34 stav I LMV se prilikom svake isplate upisuje u platni obračun. Izričito je zabranjena novčana naknada godišnjeg odmora u toku trajanja radnog odnosa.

3 Praznici koji padaju u vreme korišćenja godišnjeg odmora ne računaju se kao odmor i mogu se naknadno iskoristiti.

#### Član 35 Pravo na odmor pro-rata

1 *Načelo:* U kalendarskoj godini, u kojoj počinje ili se završava radni odnos, godišnji odmor se odmerava shodno članu 34 LMV u skladu sa trajanjem radnog odnosa u dotičnoj kalendarskoj godini.

2 ukinut

3 ukinut

#### Član 36 Utvrđivanje perioda za korišćenje odmora

1 *Utvrđivanje perioda za korišćenje odmora:* Poslodavac i radnik se imaju relativno rano sporazumeti o momentu za korišćenje godišnjeg odmora. Pri tom se na odgovarajući način moraju uzeti u obzir kako potrebe preduzeća tako i opravdane želje radnika.

2 *Dozvola za korišćenje odmora u trajanju od dve nedelje u celini:* Radniku se imaju odobriti bar dve nedelje odmora u celini, ukoliko je na osnovu dotadašnjeg dobropisa odmora ostvario to pravo (član 329c stav I OR).

3 *Kolektivni odmor*: Preduzeće će pravovremeno utvrditi termin za eventualni kolektivni odmor nakon dogovora sa radnicima odnosno sa predstavnicima radnika.

### **Član 37 Zabrana novčane naknade i rad za vreme godišnjeg odmora**

1 *Korišćenje odmora*: Godišnji odmor se po pravilu ima iskoristiti u toku kalendarske godine. U toku trajanja radnog odnosa godišnji odmor ne sme biti nadoknađen novcem ili drugim olakšicama (član 329d stav 2 OR).

2 *Rad za vreme godišnjeg odmora*: Ukoliko bi radnik u toku odmora radio uz novčanu naknadu za neko treće lice i ukoliko bi time bili povređeni opravdani interesi poslodavca, onda poslodavac ima pravo da odbije isplatu naknade za godišnji odmor, kao i da zatraži povraćaj već isplaćene naknade za godišnji odmor (član 329d stav 3 OR); poslodavac uz to još zadržava pravo, da se sa tužbom obrati nadležnoj paritetnoj profesionalnoj komisiji, shodno članu 70 LMV («zabrana rada na crno»).

## **4. Praznici, odsustva, vojna i civilna služba, služba u civilnoj zaštiti**

### **Član 38 Praznici**

1 *Pravo na plaćene praznike*: Radnici imaju pravo na naknadu plate za određene praznike koji padaju na radni dan. Pravo na određene plaćene praznike se utvrđuje u lokalnim Opštim radnim ugovorima (minimum osam dana u godini, ukoliko odgovarajući praznici padaju na radni dan). Ukoliko plaćeni praznici padaju u vreme korišćenja godišnjeg odmora, imaju se takođe nadoknaditi.

2 *Naknada kod radnika na satnicu*: Za obračun naknade za praznični dan merodavan je broj prosečnih radnih sati po danu (upredi član 24, stav 3), koji se isplaćuje kao dodatak osnovnoj plati. Isplata odštete nastupa na kraju platnog perioda u kome je praznik pao.

3 *Uslovi za ostvarivanje prava na naknadu*: Radnik ima pravo na naknadu za praznični dan, ukoliko je minimum nedelju dana pre praznika radio u preduzeću. Pravo na naknadu za praznični danotpada ukoliko je radnik:

- a) u toku čele nedelje, u kojoj pada praznik, neopravdano bio odsutan sa posla;
- b) poslednjeg radnog dana pre i prvog dana nakon praznika neopravdano bio odsutan sa posla;
- c) od jedne od kasa bolesničkog osiguranja, od SUVA-osiguranja ili od osiguranja za slučaj nezaposlenosti dobio dnevnicu za odgovarajući praznik.



4 *Sezonski radnici i radnici sa kratkim boravkom:* Sezonski radnici i radnici sa kratkim boravkom koji su u odgovarajućoj kalendarskoj godini minimum sedam meseci bili zaposleni u preduzeću, dobiće naknadu za plaćene praznike koji padaju u božićnim i novogodišnjim nedeljama (najviše međjutim dva dana), i to u smislu premije za vernost, ukoliko isti praznici ne padaju na jedan od slobodnih dana.

### Član 39 Kratka odsustva

1 Radnik, čiji je radni odnos trajao više od tri meseca ili koji je namešten na duže od tri meseca, ima pravo na naknadu za gubitak plate u slučaju sledećih neizbežnih odsustvovanja sa posla:

a) Otpuštanje od vojne obaveze:	½ dana. Ukoliko je mesto, u komese vrši inspekcija, toliko udaljeno od radnog mesta, da radnik više nije u mogućnosti, da se istog dana pojavi i na poslu.
b) Venčanje radnika i rođenje jednog deteta:	1 dan
c) Smrtni slučaj u porodici (supružnik ili deca) radnika:	3 dana
d) Smrt jednog od braće ili sestara, roditelja ili ženinih roditelja:	3 dana
e) selidba sopstvenog pokućanstva, ukoliko radni odnos nije raskinut:	1 dan

2 Ukoliko bi radnik međutim iz drugih razloga, vezanih za njegovu osobu, bez sopstvene krivice bio sprečen za rad, onda važe odredbe člana 324a OR.

3 Kod kratkih obustava rada, navedenih u članu 39 stav 1 LMV biće plaćena plata za stvarno izgubljene radne sate, koju bi radnik primio, daje odgovarajućeg dana normalno radio (prema važećem kalendaru radnog vremena).

4 Naknada će biti isplaćena na kraju platnog obračunskog perioda, u koji padaju spomenuta opravdana odsustva.

### Član 40 Vojna i civilna služba, služba u civilnoj zaštiti

1 *Visina prava na naknadu:* Radnik ima pravo na naknadu u toku služenja obaveznog vojnog roka u švajcarskoj vojsci, kao i u toku služenja obaveznog roka u švajcarskoj civilnoj službi i službi civilne zaštite u mirovnom periodu. Naknada, u odnosu na satnicu, nedeljnu ili mesečnu platu, iznosi u toku:

	Za neo- ženjene	Za oženjene i neožen- jene sa obavezom izdržavanja
celokupnog osnovnog vojnog roka	50 %	80 %
ostalih rokova u vojsci, civilnoj službi i službi civilne zaštite:	100 %	100 %
– u prve četiri nedelje	50 %	80 %
– od 5. do 21. nedelje	50 %	80 %
– od 22. nedelje neprekidnog služenja		

2 *Uslovi za isplatu naknade:* Pravo na isplatu naknade postoji, ako je radni odnos:

- a) pre odlaska u vojnu službu, civilnu službu ili službu civilne zaštite trajao duže od tri meseca, ili
- b) vojna, civilna ili služba civilne zaštite traju duže od ukupno tri meseca.

3 *Obračun naknade za gubitak plate:* Za obračun naknade za gubitak plate uzima se kao osnova satnica, nedeljna ili mesečna plata odnosno onaj broj radnih sati, koji se primenjuje kod zakonske Odredbe o nadoknadi prihoda u toku roka u vojnim i civilnim službama.

4 *Odbtci:* Ukoliko bi se radniku, iz administrativnih razloga, od podavanja prema Odredbi o naknadi prihoda u toku roka u vojnim i civilnim službama odbijali doprinosi za SUVA-siguranje, za Fond za sprovođenje Opšteg radnog ugovora i za Fond za obrazovanje, onda se ovi doprinosi neće vraćati nazad; u tom slučaju se smatra, da su naknade shodno članu 40 stav I LMV umanjene za pomenute doprinose.

5 *Koordinacija sa naknadom EO-a:* Ukoliko isplate prema Odredbi o nadoknadi prihoda u toku roka u vojsci i civilnim službama prelaze visinu izdataka poslodavca shodno članu 40 stav I LMV onda preostali iznos pripada radniku.

6 Sa udovoljavanjem navedenih prava na naknade, izmirena je obaveza poslodavca na dalju isplatu prihoda u pomenutim periodima, shodno članu 324a i 324b OR.

## 5. Plate

### Član 41 Osnovne plate

1 Za dole navedene platne razrede/klase važe sledeće opšte osnovne plate na nivou Švajcarske na koje radnik ima pravo u smislu minimalne plate. Od ovoga se izuzimaju specijalni slučajevi shodno članu 45 LMV.

2 Iznos osnovnih plata je u švajcarskim francima (CHF) i to mesečno odn po satu (vidi prilog 9):

#### Osnovne plate 2019

Zon	Klasifikacija plata				
	V	Q	A	B	C
CRVENA	6417/36.45	5713/32.45	5504/31.25	5192/29.50	4628/26.30
PLAVA	6160/35.00	5633/32.00	5428/30.85	5058/28.75	4557/25.90
ZELENA	5902/33.55	5558/31.60	5353/30.40	4923/27.95	4493/25.50

#### Osnovne plate od 1. januara 2020 godine

Zon	Klasifikacija plata				
	V	Q	A	B	C
CRVENA	6497/36.90	5793/32.90	5584/31.70	5272/29.95	4708/26.75
PLAVA	6240/35.45	5713/32.45	5508/31.30	5138/29.20	4637/26.35
ZELENA	5982/34.00	5638/32.05	5433/30.85	5003/28.40	4573/25.95

3 Osnovne plate koje se zasnivaju na satnici se računuju prema sledećoj formuli: Mesečna plata prema stavu 2 ovog člana podeljena sa 176 (delitelj se izvodi podelom godišnje totalne sume sati sa brojem meseci; sadašnje stanje:  $2112:12 = 176$ ).

## Član 42 Klasifikacija plata

1 Za osnovne plate, utvrđene u članu 41 LMV važe sledeći platni razredi:

Platni razredi	Preduslovi
	a) građevinski radnik
C	građevinski radnik građevinski radnik bez stručnog znanja
B	građevinski radnik sa stručnim znanjem Građevinski radnik sa stručnim znanjem bez profesionalne diplome, koji je od strane poslodavca priznat shodno članu 44 stav 1 i unapređuje se za premještaj iz platnog razreda C u platni razred B. Po pravilu ovo unapređenje se obavlja najkasnije svake tri godine (36 meseci, osnova za obračun zaposlenje od 100 % kao građevinski radnik klase C (uključujući i poslove preko agencija za zaposljavanje) Kod novog zaposlenja može dodatno za predstojeći rok poslije godine zaposlenja (12 mjeseci, osnova obračuna zaposlenost 100 %) unapređenje platne klase da se obavi u postojećem preduzeću. U svakom slučaju preduzeće može i po isteku rokova i narednih godina zbog nedostatka kvalifikacija shodno članu 44 stav 1 da odbije unapređenje i da saopšti odgovornoj paritetnoj komisiji. Kod promene nameštenja u neko drugo preduzeće, radnik zadržava pravo na dodelu platnog razreda B. Izuzeci u skladu sa članom 45 stav 1 slovo d.
	b) stručni građevinski radnik
A	stručni građevinski radnik Apsolvent dvogodišnjeg obrazovanja građevinski praktičar EBA/građevinski praktičar za puteve EBA. 1. sa legitimacijom kursa priznatog od strane SVK ili 2. izričito priznat od poslodavca kao stručni građevinski radnik. Kod promene nameštenja u jendom drugom preduzeću, radnik zadržava pravo na dodelu platnog razreda A ili 3. sa jednom od strane SVK priznatom inostranom dipolomom, ali koja ne daje pravo na raspored u platni razred Q.
Q	obrazovani stručni građevinski radnik Stručni građevinski radnik, kao zidar, graditelj puteva, itd., sa profesionalnom diplomom priznatom od SVK (savezna diploma o strukovnoj sposobnosti ili odgovarajuća inostrana diploma), te minimalno trogodišnja delatnost na građevinama (vreme provedeno na naukovanju važi kao delatnost).
	c) predradnik
V	predradnik Stručni građevinski radnik, koji je uspešno završio jednu od SVK-e priznatih škola za predradnike ili je od poslodavca određen za predradnika.

2 U jednom katalogu napravljenom od strane SVK-e utvrđeno je, koja stručna obrazovanja, koji kursevi i koje diplome daju pravo na svrstavanje u platni razred A. Za priznavanje kurseva se po pravilu polazi od obrazovanja, koje predviđa najmanje 300 nastavnih sati.

### **Član 43 Uvrštavanje u platne razrede**

1 Svrstavanje u odgovarajuću platnu klasu se obavlja shodno članu 330b obigacionog prava (OR) prilikom nameštenja od strane poslodavca. Raspored u odgovarajući platni razred ima se navesti na individualnom platnom obračunu.

2 Primena osnovnih plata za jednog obrazovanog stručnog građevinskog radnika, kao što je zidar, ili graditelj puteva itd. (platna klasa Q), u nastavku na uspešno završeno profesionalno obrazovanje, kod stalnog radnog odnosa može da se razlikuje u 1. godini za najviše 15%, u 2. godini za najviše 10% i u trećoj za najviše 5%.

3 Primena osnovnih plata za izučenog građevinskog praktičara ili građevinskog praktičara za puteve (platna klasa A) u nastavku na uspešno završeno profesionalno obrazovanje kod stalnog radnog odnosa može da bude manja u 1. godini za osnovnu platu platne klase C, u 2. godini za najviše 15%, u 3. godini za najviše 10% i u 4. godini za najviše 5%.

### **Član 44 Kvalifikacija i prilagođavanje visine plate**

1 Poslodavac će vršiti kvalifikaciju radnika u poslednja četiri meseca kalendarske godine. Sama kvalifikacija govori o zalaganju, o stručnim sposobnostima, radnoj sposobnosti i sigurnosnom ponašanju radnika. Istovremeno će se vršiti eventualno prilagođavanje plata.

2 Za regulisanje ugovornog prilagođavanja plata važe odredbe člana 51 LMV.

### **Član 45 Regulisanje visine plate u posebnim situacijama**

1 *Specijalni slučajevi:* Kod niže navedenih radnika plate će se utvrđivati individualno i pismeno (izuzetak tačka b) sporazumom između poslodavca i radnika, pri čemu utvrđene osnovne plate prvenstveno služe samo kao smernica:

- a) radnici koji nisu pri potpunoj telesnoj radnoj sposobnosti;
- b) radnici iz drugih branši i radnici koji su samo povremeno namešteni, maloletnici koji još nisu navršili 17. godinu starosti ili čije zaposlenje u kalendarskoj godini nije trajalo najmanje dva meseca (npr. učenici, studenti, praktikanti).
- c) radnici drugih zanimanja, koji u građevinskoj delatnosti ne provode više od dva meseca u jednoj kalendarskoj godini;
- d) radnici koji pripadaju A ili B platnom razredu, u skladu sa članom 42. LMV a čiji status novi poslodavac promeni; isto je potrebno odmah prijaviti nadležnoj paritetnoj komisiji.

- e) Zaposleni koji već posjeduju ugovor o obuci u građevinskoj branši, za prelazni period do početka školovanja u toj godini. Ako obuka nije započeta bez krivice radnika, kasnije se duguje minimalna plata klase C.
  - f) Zaposleni koji u okviru odgovorne paritetne komisije u smislu ovog člana imaju odobrenje za praktičnu predobuku u trajanju od maksimalno dvanaest mjeseci neprekidno; Paritetna komisija (SVK/CPSA) može u skladu sa smjerom obuke napraviti izuzetak.
- 2 *Sukobi mišljenja*: Kod razmimoilaženja mišljenja u pogledu odmernosti pomenute platne osnove u pomoć može biti pozvana paritetna profesionalna komisija.

## Član 46 Akordantska plata

- 1 *Pismeni sporazum*: Pismenim sporazumom između poslodavca i radnika može se ugovoriti, da su odgovarajuća prava, koja proizilaze iz odredbi LMV, sadržana u akordantskoj plati odnosno u premijama na radni učinak.
- 2 *U slučaju da nema pismenog dogovora*: Ukoliko jedan takav pismeni sporazum ne bi postojao, onda i za radnike, koje je poslodavac direktno zaposlio na akordantsku platu, važe odredbe sadržane u LMV u pogledu 13. plate, godišnjeg odmora, naknade za praznike i osiguranja plate za slučaj bolesti. Isto rešenje primenjuje se i na radnike, koji pored fiksne plate dobijaju i premije na radni učinak.

## Član 47 Plate i isplata

- 1 *Mesečno izjednačeno plaćanje*: Ukoliko se plata isplaćuje na osnovu obavljenih radnih sati, onda se pri radnom odnosu, koji je trajao duže od sedam meseci, sati se imaju preračunati na prosečan mesečni učinak, kako bi se omogućila isplata odgovarajuće i konstantne mesečne plate. Pri tom se polazi od sledeće formule za obračun: satnica pute ukupan zbir radnih sati godišnje podeljeno sa 12.
- 2 *Isplata*: Plata se isplaćuje mesečno, po pravilu krajem meseca, uplatom na odgovarajući konto radnika. Gotovinske isplate nemaju oslobadajući učinak. Radnici imaju pravo, nezavisno od načina isplaćivanja na detaljan platni obračun, koji pored plate takođe ima da sadrži i obračun odrađenih sati.

3 ukinut

## Član 48 ukinut

## 6. Trinaesta mesečna plata

### Član 49 Pravo na trinaestu mesečnu platu

Radnici stiču pravo na 13. mesečnu platu tek nakon minimalno dva uzastopna meseca zaposlenja u preduzeću. Ukoliko radni odnos nije trajao celu kalendarsku godinu, onda postoji pravo na proporcionalnu naknadu 13. plate u odnosu na broj meseci zaposlenja.

### Član 50 Pravila za isplatu

1 *Isplata kod celogodišnjeg radnog odnosa:* Ukoliko je radni odnos trajao u toku cele kalendarske godine, onda će se radnicima zaposlenim na satnicu krajem godine dodatno isplaćivati 8,3% od u odgovarajućoj kalendarskoj godini primljene merodavne plate (obračun prema tabeli u Prilogu 8). Radnicima sa mesečnom platom kao i radnicima sa ravnomernom mesečnom isplatom će se na kraju godine dodatno isplatiti jedna prosečna mesečna plata (obračun prema tabeli u Prilogu 8).

2 *Pro-rata isplata:* Ukoliko radni odnos nije trajao celu kalendarsku godinu, onda će se dotičnim radnicima prilikom poslednje isplate zarade, dodatno isplatiti 8,3% od u odgovarajućoj kalendarskoj godini primljene merodavne plate (obračun prema tabeli u Prilogu 8).

3 *Naknada za godišnji odmor:* Na 13. platu se ne isplaćuje naknada za godišnji odmor.

## 7. Prilagodavanja plata

### Član 51 Principijelno

1 Ugovorne strane iz LMV pregovaraju svake godine u trećem kvartalu o sledećim prilagodavanjima:

- a) zonskih osnovnih plata u procentima i novčanim iznosima;
- b) efektivnih plata u procentima i novčanim iznosima generalno ili individualno.

2 Ugovorne strane iz LMV će se potruditi, da postignu rešenje, koje je prihvatljivo sa aspekta same branše i nacionalne ekonomije. Pri tom će uzeti u obzir kriterijume razvoja zemaljskog indeksa potrošačkih cena, te privredno stanje, poslovne rezultate i tržišno stanje u građevinarstvu, radnu produktivnost, nove troškove za socijalna davanja, skraćanja radnog vremena, eventualna povećanja obima godišnjeg odmora, dodatke i slično, kao i ostale merodavne faktore.

2<sup>do</sup> ukinut

3 Ukoliko se ugovorne strane iz LMV ne bi mogle sporazumeti do 30. septembra, onda svaka strana može, pridržavajući se otkaznog roka od dva meseca, da raskine LMV sa 31. decembrom tekuće godine.

4 ukinut

## **8. Dodaci na platu**

### **Član 52 Opšte**

1 Pri odstupanjima od normalnog radnog vremena, na odgovarajuće radne sate u toku dnevnog radnog vremena se ne plaća doplatak, sem eventualnih dodataka za prekovremenene radne sate i za rad nedeljom. Kao dnevno radno vreme po zakonu važi: leti vreme od 5.00 do 20.00 časova, a zimi između 6.00 i 20.00 časova.

2 Ukoliko je poslodavac prema odredbama člana 26 LMV (prekovremeni sati), te člana 55 LMV (noćni rad) i člana 56 LMV (rad nedeljom) dužan da plaća doplatke na platu, onda je ova obaveza ograničena samo sporazumima iste vrednosti u lokalnim Opštim radnim ugovorima.

3 Dodaci shodno članu 26 stav 2 (prekovremeni sati), te članu 55 LMV (noćni rad) član 27 stav 3 (rad subotom) i član 56 LMV (rad nedeljom) se ne kumuliraju<sup>30</sup>. U konkretnom slučaju se uvek primenjuje veća osnovica za dodatak.

### **Član 53 ukinut**

### **Član 54 Put na posao/sa posla**

1 Svakodnevni put na posao i od posla od i do sabirnog mesta ne spada u godišnje radno vreme shodno članu 24 LMV Taj put na posao se isplaćuje prema platnoj osnovici ako je trajao duže od 30 minuta u toku radnog dana.

2 Ako su radnici zaposelni kroz biroe za posredovanje, onda treba preduzeće da se stara da oni kao i stalno zaposleni imaju isto sabirno mesto.

### **Član 55 Privremeni noćni rad**

1 Kod odstupanja od normalnog radnog vremena t.j. kod noćnog rada, uključujući i noćni rad po smenama, isplaćivaće se za radne sate u vremenskom rasponu od 20.00 do 5.00 časova leti i od 20.00 do 6.00 časova zimi sledeće naknade:

- |                                      |                           |
|--------------------------------------|---------------------------|
| a) ako rad traje do nedelju dana:    | 50 %-tni dodatak na platu |
| b) ako rad traje preko nedelju dana: | 25 %-tni dodatak na platu |



2 Od ovoga se izuzimaju opšte ugovorni sporazumi drugačije sadržine, naročito u izgradnji šinskih puteva ili podzemnoj gradnji, kao i odredbe shodno članu 58 LMV (radovi pod zemljom).

3 ukinut

## **Član 56 Rad nedeljom**

Za rad nedeljom ima se isplatiti dodatak na platu od 50 %. Kao rad nedeljom važi rad na samu nedelju (počevši subotom od 17.00 časova do ponedeljka u 5.00 časova leti odnosno do 6.00 časova zimi), te rad na priznate praznike (od 00.00 do 24.00 časova).

## **Član 57 Rad u vodi ili blatu**

Kao «rad u vodi i blatu» tretira se rad, koji se ne može obaviti u normalnim radnim cipelama odnosno u poludubokim gumenim čizmama bez da bi radnik bio izložen štetnim uticajima. Za rad u vodi ili blatu se isplaćuje dodatak na platu od 20 % do 50 %.

## **Član 58 Radovi pod zemljom**

1 Radnici, koji rade u podzemnoj gradnji, imaju pravo na dodatak za efektivno radno vreme provedeno pod zemljom, za koje se isplaćuje naknada u plati.

2 Kao «podzemne građevine» važe tuneli, potkopi, kaverne i šahtovi, koji se prave, proširuju ili rekonstruišu na rudarski<sup>4</sup> način ispod površine zemlje. U smislu ovog pravila, vertikalni šahtovi koji se produbljuju i čija dubina iznosi više od 20 metara (mereno od radne platforme, sa koje se produbljuje šaht) se izjednačuju sa podzemnim građevinama; dodatak za rad pod zemljom se isplaćuje od 20 m dubine.

3 Dodaci za radove pod zemljom i renoviranje podzemnih objekata regulisani su dodatnim sporazumom LMV za podzemnu gradnju (prilog 12).

---

<sup>4</sup> Pod «rudarski» se podrazumevaju podzemni radovi, nezavisno od prokopnog postupka, o npr. prokop miniranjem, prokop mašinom za probijanje tunela, prokop mašinom, proboj delimičnim usecanjem, gradnja automatskim postavljanjem blokova, itd.

## 9. Dodaci, naknada za troškove, obeštećenja

### Član 59 Dodatak kod stalnog noćnog rada u smenama

1 *Uopšteno pravilo:* Kod stalnog noćnog rada u smenama između 20.00 i 5.00 časova leti odnosno do 6.00 časova zimi, kao što je to uobičajeno na gradilištima energetskih centrala i prokopnim gradilištima, kao i na gradilištima gde za personal postoji mogućnost smeštaja i ishrane, radnik ima pravo na dodatak od CHF 2.– po satu.

2 *Istog karaktera drugo pravilo:* Moguće je ugovoriti i jedan drugi dodatak iste vrednosti, koji je srazmeran posebnosti posla ili gradilišta.

3 *Nemogućnost kumulacije dodataka:* Ovaj dodatak se ne isplaćuje dodatno uz dodatak za noćni rad (član 55 LMV).

4 ukinut

### Član 60 Naknada za troškove kod premeštenja (terenski dodatak), dodatak za ručak i naknada po kilometru

1 Ukoliko se radnici prebace na spoljna gradilišta, onda im se imaju nadoknaditi odgovarajući potrebni izdaci (član 327a i 327b OR).

2 Preduzeće će se postarati o zadovoljavajućoj mogućnosti za ishranu u zamenu za naknadu u gotovom. Ukoliko nedostaje mogućnost za ishranu u okviru samog preduzeća, te ukoliko radnik u toku podnevne pauze ne bi mogao da ode kući, onda mu se ima isplatiti naknada za ručak u visini od najmanje CHF 16.–. Ugovorne strane iz lokalnih GAV mogu ugovoriti veće iznose naknade. One takođe mogu doneti dalje odredbe, koje između ostalog regulišu pojedinosti u vezi sa uslovima za ostvarivanje prava na naknadu.

3 Ukoliko bi radnik, na izričitu naredbu preduzeća koristio svoje privatno vozilo, onda mu pripada pravo na naknadu od najmanje CHF 0.60 po kilometru službene vožnje.

## 10. Naknada za loše vremenske prilike (ukinut)

Član 61 ukinut

Član 62 ukinut

Član 63 ukinut

## 11. Bolest, udes

### Član 64 Osiguranje plate u slučaju bolesti

1 *Obaveza osiguranja plate:* Preduzeća su obavezna, da za radnika, koji potpada pod odredbe LMV napravi osiguranje plate za slučaj bolesti.

2 *Početak osiguranja:* Pokriće iz osiguranja počinje na dan kada su zaposleni započeli sa radom na osnovu zaposlenja ili danom na koji bi trebalo da započnu radni odnos.

3 *Neplaćeni dani:* Po jednom slučaju (odsustvu zbog bolesti) jedan dan je neplaćen i ide na teret radnika. Ako u toku 90 kalendarskih dana nakon početka rada poslije bolesti, ponovo nastupi radna nesposobnost zbog iste bolesti (retroaktivni slučaj) onda neplaćeni dan otpada.

4 *Plaćanja iz osiguranja:* Osiguranje plaća najmanje sledeće:

- a) isplata zbog bolesti 90 % od bruto plate po isteku neplaćenog dana.
- b) Dnevnice za slučaj bolesti se isplaćuju do 730 dana. Od početka nastanka bolesti. Novi početak bolesti se tretira kao novi slučaj u pogledu trajanja plaćanja i neplaćenih dana, ako osiguranik prije početka nove bolesti bio radno sposoban neprekidno u trajanju 12 mjeseci.
- c) Dnevnice nadoknade plate za slučaj nesposobnosti zbog bolesti se isplaćuju ako se utvrdi nesposobnost za rad najmanje od 25 %, ali maksimalno u trajanju shodno lit.b).
- d) Naknada za materinsko odsustvo u trajanju najmanje 16 nedjelja, pri čemu najmanje osam nedjelja poslije porođaja. Period porođiljskog se ne računa na trajanje od 730 dana. Državno porođiljsko osiguranje se uzima u obračun ako padne u isti vremenski period.

5 *Premije i odlaganje plaćanja iz osiguranja:*

- a) Efektivne premije za kolektivno osiguranje dnevnica snose po pola poslodavac i radnik.
- b) Ako poslodavac zaključi kolektivno osiguranje sa obavezom plaćanja poslije 30 dana uzimajući u obzir jedan neplaćeni dan po slučaju tako je dužan da za taj period plati 90 % plate za slučaj bolesti.
- c) Za vrijeme bolovanja, radnik je oslobođen plaćanja premije.

6 *Osnova za obračun plate/obračun dnevnic:* Osnova za obračun dnevnic za slučaj bolesti je posljednja plata u skladu sa normalnim radnim vremenom. Plate za obračun u slučaju bolesti su u skladu sa opštim kolektivnim ugovorom.

7 *Maksimalni iznosi koje plaća osiguranje:* Zamjena za platu u slučaju spriječenosti zbog bolesti može da se reducira ukoliko zbog bolesti primanje nadmašuje visinu neto plate. Isplata kod spriječenosti zbog bolesti ne smije biti veća od isplate za vrijeme rada (uključujući i 13. dio plate).

8 *Ograničenje isplate iz osiguranja:* Radna nesposobnost koja nastupi u smislu ponovljene teške bolesti, od koje je osiguranik liječen prije stupanja u osiguranje se nadoknadjuje na osnovu sledeće skale:

Maksimalno trajanje plaćanja Neprekidne zaposlenosti u period godine dana u preduzeću koji podlijeze LMV	Ponovo nastupanje bolesti za period
do 6 mjeseci	4 nedjelje
do 9 mjeseci	6 nedjelja
do 12 mjeseci	2 mjeseca
do 5 godina	4 mjeseca

Puna isplata ukoliko je osiguranik bio zaposlen u oblasti gradjevinarstva pet godina neprekidno. Prekidi manje od 90 dana (odnosno 120 dana za sezonski zaposlene i sa ograničenom kratkotrajnom dozvolom) se ne uzimaju u obzir.

9 *Prestanak osiguranja:*

- a) Zaštita osiguranja ističe u sljedećim slučajevima:
  - prestankom osiguranja odnosno prestanak radnog odnosa;
  - ako se ugovor o osiguranju otkaže ili suspenduje;
  - kada je dostignuta maksimalna granica
- b) za osigurane slučajeve koji su nastupili u toku zaštite osiguranja, isplata se obavlja do ponovo postignute radne sposobnosti maksimalno do gore navedene granice u skladu sa stavom 4.

10 *Prelaz u pojedinačno osiguranje:*

- a) Zaposleni imaju pravo prelaza iz kolektivnog osiguranja u pojedinačno osiguranje u roku od 90 dana.
- b) zaposlene treba na vrijeme pismenim putem informisati o prelazu iz kolektivnog u pojedinačno osiguranje
- c) ne smije da se postave nova ograničenja. Osiguranje mora da pokrije isplatu u istom obimu kako u pogledu visine isplate tako i u pogledu trajanja isplate.

### *11 Obaveza poslodavca:*

- a) Sve dok je osiguranje obavezno da isplaćuje gore opisana plaćanja, ne važe plaćanja iz čl. 324a Obligacionog prava za slučaj bolesti zaposlenog lica.
- b) Za zaposlene, koji se ne mogu osigurati ili se mogu samo pod određenim preduslovima osigurati, poslodavac je dužan na isplatu regulisanu članom 324a Obligacionog prava.
- c) Poslodavac nije odgovoran ako osiguranje odbije plaćanje zbog nepoštovanja pravilnika osiguranja, ukoliko je poslodavac ispoštovao svoju obavezu da informiše u vezi osiguranja.
- d) Ako ova prava nisu regulisana kroz ugovor o osiguranju, poslodavac je dužan da isplati razliku. Poslodavac je dužan da informiše zaposlene o uslovima osiguranja kao I u slučaju promjene osiguranja.

### *12 Prostorna primjena ugovora:*

- a) Osiguranje važi u cijelom svijetu. Ono nije na snazi, ako osigurano lice ima boravak duže od tri mjeseca u inostranstvu (Kneževina Lihtenštajn se ne smatra inostranstvom). Osiguranje plaća dnevnicu kod boravka u inostranstvu duže od tri mjeseca ako je osigurano lice smješteno u bolnici i povratak nije moguć iz medicinskih razloga.
- b) Ako oboljelo osigurano lice bez saglasnosti osiguranja boravi u inostranstvu, ima parvo na isplatu iz osiguranja tek kad se vrati u Švajcarsku.
- c) Za zaposlene radnike strance, koji nemaju boravišnu dozvolu boravka i nemaju stalnu dozvolu C, prestaje svaki vid osiguranja sa istekom radne dozvole ili definitivnim napuštanjem Švajcarske ili Kneževine Lihtenštajn, izuzetak je dokaz nužnosti iz medicinskih razloga, I stacionarni boravak u Švajcarskoj uz predočenje odgovarajuće dozvole od strane vlasti.
- d) Lica iz pograničnih dijelova imaju ista prava iz plaćanja osiguranja kao i sva ostala osigurana lica srazmjerno zdravstvenom stanju i pravnoj osnovi osiguranja. Ovo važi sve dok to lice stanuje u pograničnoj zoni i sve dok je nužna medicinska I administrativna kontrola od strane osiguranja izvodljiva. Osiguranje može da prekine plaćanje od trenutka kada osigurano lice napusti pograničnu zonu I definitivno se preseli u inostranstvo.
- e) Pravo na plaćanje imaju zemlje Evropske Unije i EFTA koje su sklopile bilateralne ugovore sa Švajcarskom.

*13 Prelazne odredbe:* Postojeći ugovori osiguranja moraju da se prilagode do kraja 2018. Godine.

## **Član 65 Osiguranje u slučaju udesa**

1 *Davanja kod udesa:* Prilikom udesa radnika preduzeće nema obavezu da preuzme davanja, ukoliko davnja osiguravajuća kompanija koje isplaćuje Švajcarski osiguravajući zavod za udese (SUVA) pokriva 80% osigurane zarade. Od strane SUVA-osiguranja neplaćeni dani imaju se u visini od 80% od osigurane zarade isplatiti od strane poslodavca. Time je obaveza preduzeća za produženo davanje plate, shodno članu 324a i 324b OR-a, u potpunosti izmirena.

2 *Umanjenje visine plaćanja od strane SUVA-osiguranja:* Ukoliko SUVA osiguranje, kod krivice osiguranika za udes ili kod vanrednih opasnosti odnosno opasnih poduhvata, ili Wagnissen Leistungen shodno članu 37 do 39 UVG-ea isključi ili umanjí davanja, umanjuje se i obaveza poslodavca u istoj mjeri.<sup>5</sup>

3 *Raspodela troškova premije:* Premije za osiguranje u slučaju nesreće na poslu plaća poslodavac, one za osiguranje nesreće van radnog mesta radnik.

## **12. Isplata plate u smrtnom slučaju, naknada kod prekida radnog odnosa, penziona kasa (ukinut)**

Član 66 ukinut

Član 67 ukinut

Član 68 ukinut

## **13. Opšta prava i obaveze, sankcije**

Član 69 ukinut

### **Član 70 Zabrana rada na crno**

1 U toku trajanja radnog odnosa radnik ne sme da obavlja plaćeni stráni posao u korist nekog trećeg lica, ukoliko time povređuje obavezu vernosti, a naročito ukoliko to konkuriše interesima poslodavca.

2 U cilju kontrole rada na crno, nadležne paritetne profesionalne komisije će periodično, po pravilu jednom mesečno, obavljati kontrolne posete gradilištima.

---

<sup>5</sup> Važi samo za osiguranja shodno osiguranju-VVG.

3 Kod ponovljenog kršenja pomenute zabrane rada na crno, nadležna paritetna profesionalna komisija može, u zavisnosti od značaja pojedinačnog slučaja, da izrekne ili opomenu ili konvencionalnu kaznu od maksimalno CHF 3000.–. Ova konvencionalna kazna se odbija od plate i stavlja na raspolaganje paritetnoj profesionalnoj komisiji, koja je ima upotrebiti za primenu i sprovođenje GAV. U ponovljenom slučaju poslodavac takođe ima pravo, da usled postojanja važnih razloga momentalno raskine radni ugovor sa dotičnim radnikom; poslodavac takođe zadržava pravo na potraživanje naknade za pretrpljenu štetu.

4 Protiv poslodavaca, koji svesno dozvoljavaju obavljanje plaćenog rada na crno ili to isto podržavaju, može se izreći ili opomena ili konvencionalna kazna u visini odmerenoj odredbama člana 70 stav 3 LMV.

### **Član 71 Protivugovorno ponašanje poslodavca**

Ukoliko poslodavac garantuje radniku radni odnos na određeno, ugovorom dogovoreno, vreme odnosno u određenom ugovorno dogovorenom periodu, te ako se svojom krivicom ne pridržava odgovarajućeg sporazuma, onda postoji obaveza poslodavca na produženu isplatu naknade u plati u korist radnika.

### **Član 72 Protivugovorno ponašanje radnika**

1 Ukoliko je radnik ispunio jedno ili više činjeničnih stanja iz stava 2 ovog Člana, onda je dužan da za svako od tih činjeničnih stanja (eventualno kumulativno – sabirno) poslodavcu na ime naknade isplati jednu četvrtinu prosečne mesečne osnovne plate. Poslodavac takođe ima pravo na naknadu dalje nastale štete.

2 Obaveza naknade štete od strane radnika nastaje kod:

- a) skrivljenog nepridržavanja ugovorom dogovorenog termina za početak rada u preduzeću, pri čemu važe sledeći rokovi tolerancije:
  1. 10 dana kod stranih radnika, koji prvi put dolaze na rad u Švajcarsku;
  2. 5 dana kod svih ostalih radnika koji dolaze na rad u Švajcarsku;
- b) skrivljenog nepridržavanja ugovorom dogovorenog termina za raskid radnog odnosa odnosno nepridržavanje otkaznih rokova, pri čemu važi rok tolerancije od dva dana;
- c) skrivljenog nepridržavanja opšteugovornog sporazuma u vezi sa trajanjem odmora i korišćenja odmora, pri čemu važi rok tolerancije od dva dana.

3 Ukoliko su ispunjeni uslovi u pogledu pomenute obaveze za naknadu štete, onda je poslodavac dužan da dotičnog radnika o tome pismeno obavesti najkasnije do isteka sledećeg platno-obračunskog perioda.

4 Ukoliko radnik bez važnog razloga ne stupi na radno mesto ili ako isto momentalno napusti, onda važe odredbe člana 337d OR. Ukoliko se poslodavac u konkretnom slučaju pozove na navedeno zakonsko pravo, onda otpada njegovo potraživanje prema stavovima 2 i 3 ovog člana.

## **14. Posebne odredbe**

### **Član 73 Zakon o saradnji**

1 Ugovorne strane iz LMV regulišu primenu Zakona o saradnji u dodatnom sporazumu «Saradnja u građevinarstvu» (Prilog 5). Ovaj dodatni sporazum je integrirajući sastavak LMV.

2 Dodatni sporazum Saradnja u građevinarstvu sadrži između ostalog odredbe o obaveštavanju u okviru preduzeća, sigurnosti na radu i zdravstvenoj prevenciji u preduzeću, o posebnim stanjima u okviru preduzeća, te o predstavničkim telima radnika u preduzeću.

### **Član 74 Nastambe radnika i higijena, red na gradilištima**

Ugovorne strane LMV regulišu putem dodatnog sporazuma higijenske i građevinske preduslove za nastambe radnika kao i potrebne mere za održavanje reda i higijene na građevinama (vidi Prilog 6). Ovaj dodatni sporazum je integrirajući sastavak LMV.



# Treći deo:

## Odredbe o sprovođenju ugovora i završne odredbe

### 1. Odredbe o sprovođenju ugovora

#### Član 75 Nadležnost

1 *Nadležnost:* Za primenu i sprovođenje LMV oslanjajući se na član 12 stav 2 LMV, te za mirovno rešavanje nesporazuma ili sporova na ugovornom području lokalnih ugovornih strana, nadležne su ugovorne strane iz lokalnih Opštih radnih ugovora.

2 *Odredbe:* U tu svrhu lokalni Opšti radni ugovori, oslanjajući se na član 10 stav 3 slovo b LMV mora da sadrži niže utvrđene odredbe. Navedene odredbe mogu takođe biti predmet i jednog pravilnika, koji je integrirajući deo lokalnog Opšteg radnog ugovora.

#### Član 76 Lokalna paritetna profesionalna komisija<sup>6</sup>: obrazovanje komisije i njeni zadaci

1 *Imenovanje:* Ugovorne strane lokalnog Opšteg radnog ugovora imenuju jednu lokalnu paritetnu komisiju u pravnoj formi udruženja. Statute trebaju odobriti ugovorne strane LMV Imenovane lokalne paritetne profesionalne komisije su izričito ovlašćene, da izvršavaju odredbe LMV za vreme njegovog važenja.

2 *Ovlašćenje:* U skladu sa članom 357b OR, obavezuju se ugovorne strane LMV da lokalnim paritetnim komisijama izdaju punomoć o zastupanju. u njihovo ime takođe i u sudskim procesima.

3 *Principijelni zadaci:* Paritetska profesionalna komisija ima principijelno sledeći zadatak:

a) da sprovede odredbe radnog ugovora LMV uključujući i odgovarajuće priloge kao i dodatne sporazume, ukoliko u samom LMV ili u nekom drugom sporazumu nije postignuto neko drugo rešenje; da primeni i sprovede lokalne Opšte radne ugovore, te da mirovnim putem reši nesporazume i sporove u vezi lokalnih GAV.

---

<sup>6</sup> Adrese profesionalnih paritetnih komisija (uporedi peti deo).

- b) Paritetna profesionalna komisija<sup>7</sup> ima naročito sledeće zadatke:
1. Sprovođenje zajedničkih kontrola plata i ispitivanja u pogledu radnih uslova u preduzeću, bilo na osnovu pojedinačne prijave ili sistematski;
  2. Odobravanje kalendara radnog vremena (član 25, stav 4 LMV), ukoliko LMV nije povodom toga nekom drugom tu nadležnost odredio, kao što je slučaj u Dodatnom sporazumu za podzemne građevinske radove ili Dodatnom sporazumu za nisku gradnju i specijalne podzemne radove;
  3. Posredovanje kod nesporazuma između poslodavca i radnika u pogledu svrstavanja u platne razrede (član 42, 43 i 45 LMV);
  4. Sprovođenje dodatnog sporazuma u pogledu nastambi radnika, higijene i reda na građevinama (prilog 6);
  5. Posredovanje kod sporova između preduzeća i radnika u pogledu sigurnosti na radu i zdravstvene prevencije u preduzeću;
  6. Mirovno rešavanje nesporazuma po članu 33 dodatnog sporazuma «Saradnja u građevinarstvu» (prilog 5);
  7. Prosledjivanje obaveštenja kantonalnim službama rada, švajcarskim javnim udruženjima i sl. o punopravno utvrđenim povredama LMV (uključujući i lokalne GAV).

4 *Postupak*: Lokalna paritetna profesionalna komisija sprovodi svoj postupak u skladu sa zakonom (pojednostavljuje Švajcarska paritetna izvršna komisija (SVK) na osnovu određenog reglementa, koji ima za sve lokalne paritetne komisije obavezujući karakter).

Lokalna paritetna profesionalna komisija:

- a) donosi odluku o kontroli sprovođenja LMV u određenoj firmi ili određenom građevinskom objektu, ako imaju sedište na njenom području. U drugim slučajevima obavestiće o svemu paritetnu komisiju nadležnu za to područje,
- b) sa nadležnim članovima Komisije, sprovodi postupak kontrole primene LMV na građevinskim objektima, uz prethodnu pismenu najavu, ako se njihovo sedište nalazi na njenom području. Pri tome, pravnu pomoć može zatražiti i od drugih paritetnih komisija,
- c) o preduzetim merama kontrole i sopstvenim nalazima sačinice pismeni izveštaj i dostaviti ga dotičnoj firmi, u okvirnom roku od dve nedelje,
- d) može postupak kontrole iz prethodne dve tačke prepustiti za to specijalizovanom trećem licu,

---

<sup>7</sup> PK-UT, Paritetna komisija za podzemne radove je u istom rangu kao lokalne paritetne profesionalne komisije (Prilog 12).

- e) odmah po završetku istrage, sačinice o rezultatima konačni pisemni izveštaj u kojem će navesti vlastite nalaze i uputstvo o pravnoj pomoći. Konačni izveštaj mora da sadrži:
1. činjenice da li je postupak završen bez posledica,
  2. ja bih ovako prevela: činjenice o tome da li je pored utvrđivanja povreda odredaba LMV, odnosno lokalnog GAV, takođe izrečeno upozorenje ili sankcija,
  3. činjenice da li će o svom nalazu obavestiti nadležne službe,
  4. podatke o tome ko će snositi troškove sprovedenog postupak. Paritetna stručna komisija može odlučiti u sprovedeno slučajevima da zaposleni radnik, koji na osnovu kontrole plata ima pravo na još dodatna plaćanja, bude informisan o svojim pravima.

<sup>4do</sup> Paritetna profesionalna komisija može u pojedinačnom slučaju da informiše radnike kojima nisu uredno isplaćene plate a na osnovu kontrole imaju pravo na isplatu plata.

5 *Naldežnost*: Konačnu odluku donosi lokalna paritetna komisija, na čijem području firma ili konkretan građevinski objekat ima sedište, čak i na osnovu nalaza druge paritetne komisije. Za firme sa sedištem u inostranstvu nadležna je lokalna paritetna komisija područja gde se nalazi konkretni građevinski objekat. Posebne odredbe koje se odnose na podzemne radove, osnovne ili specijalne radove dubokog kopanja ostaju važeće.

6 *Pravna pomoć*: Ukoliko neka paritetna profesionalna komisija odbije u smislu stava 4. ovog člana (tačke a. i b.) zatraženu pravnu pomoć, onda Švajcarska paritetna izvršna komisija (SVK) određuje nadležnu paritetnu komisiju, koja će sprovesti kontrolu i eventualno potrebne sankcije.

## **Član 77 Lokalni mirovni sud: obrazovanje i zadaci**

1 *Imenovanje Suda*: Ugovorne strane lokalnog Opšteg radnog ugovora, koje kod pravomoćnosti SVK imaju izabranu i funkcionirajuću arbitražu, mogu u prva tri meseca nakon stupanja na snagu SVK za svoje ugovorno područje obezbediti jednu lokalnu arbitražu. Ova arbitraža se sastoji od jednog pravnika sa stručnim poznavanjem radno-pravnih odnosa kao predsednika, koji će biti imenovan zajednički od strane ugovornih partnera, te od po dva arbitra veštaka, koje isto tako imenuju ugovorne strane. Ukoliko u postavljenom roku ne dođe do saglasnosti oko predsednika komisije, njega će odrediti Švajcarska paritetna profesionalna komisija u roku od dva meseca nakon traženja od strane jednog od partnera.

2 *Nadležnost:* Mirovni sud je nadležan za:

- a) Prosuđivanje nesporazuma ili sporova između ugovornih strana u slučajevima, u kojima paritetna profesionalna komisija nije u stanju da se usaglasi (član 78 LMV);
- b) Prosuđivanje odluka paritetne profesionalne komisije protiv u spornom slučaju sudelujućih poslodavaca i radnika. Pogodjena preduzeća, tj. radnici, koji nisu članovi ugovornih strana LMV moraju u pismenoj formi da priznaju Mirovni sud;
- c) Tužbe paritetne profesionalne komisije protiv u spornom slučaju sudelujućih poslodavaca i radnika.

3 *Mirovni sudski postupak:* Postupak pred mirovnim sudom rukovodi se civilnim procesnim postupkom onog kantona, u kome mirovni sud ima svoje sedište; kao sedište važi sedište preduzeća u Švajcarskoj. Kod interkantonalnih ugovornih područja odluku o sedištu i postupku donosi mirovni sud.

## **Član 78 Lokalni sporazum i arbitražni proces između lokalnih ugovornih strana**

1 Lokalna paritetna komisija odmah reaguje kod različitih mišljenja odnosno kod nesaglasnosti osim kod Člana 10 Stav 5 LMV.

2 Ako lokalna paritetna stručna komisija ne uspostavi saglasnost, može svaka strana za sebe ili zajedno podnijeti tužbu lokalnom sudu. Nadležnost suda se reguliše na osnovu Člana 77 Stav 2 LMV.

3 Odluke arbitražnog suda su konačne, izuzetak su ništavne tužbe odnosno žalbe prema kantonalnom zakonu.

4 Tokom trajanja postupka pred paritetnom stručnom komisijom i pred arbitražnim sudom, potrebno je suzdržavati se od bilo kakvih svakodnevnih rasprava o toku i sadržaju pregovora u javnosti. Dozvoljene su činjenične informacije članova.

5 Paritetna stručna komisija kao i Arbitražni sud su ovlašćeni da se bave pitanjima i razlikama u pogledu tumačenja i primjene postojećih opšte-kolektivnih odredbi. Svako novo zakonodavstvo je za njih isključeno i ugovorne strane LMV odnosno ugovorne strane lokalnih GAV izričito pridržavaju odredbi LMV odnosno GAV ukoliko isti postoji.

## Član 78<sup>do</sup> Informacioni sistem Allianz građevinarstva

Ugovorne strane se podržavaju i učestvuju u informacionom Allianz sistemu na regionalnom nivou i nivou branše i učlanjuju se u Udruženje ISAB. Profesionalna stručna komisija kao Izvršni organ se brine za pravovremenu isporuku, nužnih informacija za preduzeće od strane ISAB.

## Član 79 Sankcije

1 Ukoliko bi paritetne profesionalne komisije utvrdile, da su radno-ugovorne odredbe povređene, onda moraju od strane koja se o iste ogrešila, da zahtevaju, da odmah ispuni svoje obaveze.

2 Paritetna profesionalna komisija ima pravo:

- a) da izrekne opomenu;
- b) da odmeri konvencionalnu kaznu do CHF 50 000.-; u slučajevima uskraćenih novčanih potraživanja konvencionalna kazna može dostići visinu podavanja koje se duguje;
- c) da sporedne troškove i troškove postupka stavi na teret strane koja se ogrešila;
- d) da izrekne sankcije predviđene u članu 70 LMV (Zabrana rada na crno).

2<sup>do</sup> Paritetna stručna komisija može predvidjeti sankcije zbog kršenja odredbi Opšteg kolektivnog ugovora, ako preduzeće namjerno da pogrešne informacije svome radniku ili na neki drugi način nezakonito djeluje na ISAB-Card ili kontrolni postupak.

2<sup>ter</sup> Troškovi kontrola i postupka će se staviti na teret onim poslodavcima i / ili radnicima koji su povredili odredbe LMV ili koji su i pored toga što nije ustanovljeno kršenje protiv LMV dali povoda za kontrolu ili postupak.

3 Visina konvencionalne kazne se prvenstveno određuje na taj način, da se dotični poslodavac odnosno radnik, koji su se ogrešili, spreče u ponovnim povredama odredbi LMV. Visina konvencionalne kazne se određuje nakon uzimanja u obzir svih okolnosti kumulativno, a na osnovu sledećih kriterijuma:

- a) visina novčanih davanja koju je poslodavac uskratio svojim radnicima (vidi član 79 stav 2 slovo b LMV);
- b) povreda nematerijalnih radno-ugovornih odredbi;
- c) jednokratna ili višekratna povreda (uključujući i ponovljeni slučaj), kao i težina povrede radno-ugovornih odredbi;
- d) veličina preduzeća;
- e) činjenica, da li su radnik ili poslodavac koji su se ogrešili o odredbe, ili koji su već u propustu, sasvim ili delimično nadoknadili iste;

- f) činjenica, da li radnik sam postavlja svoja individualna potraživanja u odnosu na poslodavca koji se ogrešio o odredbe, odnosno može li se očekivati, da će u dogledno vreme postaviti potraživanja;
- 4 U lokalni GAV može biti uneto zajedničko izvršavanje mera, ograničeno na sprovođenje konvencionalnih kazni paritetne profesionalne komisije (član 357b stav 1 slovo c OR), ukoliko ugovorne strane žele da iskoriste tu mogućnost, te ukoliko postoji odgovarajuće ovlašćenje u skladu sa članom 357 b stav 2 OR.
- 5 Izrečena konvencionalna kazna mora se platiti paritetnoj profesionalnoj komisiji u roku od 30 dana. Paritetna profesionalna komisija će upotrebiti odgovarajući iznos za izvršenje i sprovođenje GAV.

## **2. Završne odredbe**

### **Član 80 Odredbe obligacionog prava (OR)**

Ukoliko u LMV nisu sadržane odgovarajuće odredbe, važe odredbe obligacionog prava (OR).

### **Član 81 Pravno sedište ugovora i sudska nadležnost**

Ugovorne strane iz LMV prihvataju Ciriš kao pravno sedište i sedište za sudske sporove.

### **Član 82 Važenje LMV**

1 LMV 2019–2022 stupa na snagu 1. januara 2019 i važi do 31. decembra 2022. U 2019 oj godini neće biti pregovora u smislu Čl. 51,2.

*Ido* Odstupajući od člana 82 stav 1 LMV važe odredbe iz člana 8 stav 6 LMV koje regulišu trajanje i prestanak važenja paritetnog fonda u građevinarstvu.

2 U pogledu mogućnosti za prevremeni raskid ugovora važe odredbe člana 51 LMV.

## Prilozi

Sledeći prilozi su integralni deo LMV:

<b>Prilog 1</b>	Zapisnik sporazuma LMV u vezi «Izučavanje zanata i radni uslovi za učenike» kao i u vezi «Ovlašćenja sklapanja daljih ugovora».
<b>Prilog 2</b>	Sporazum o platama o prilagođavanju individualnih/efektivnih plata u okviru čl. 51 LMV
<b>Prilog 3</b>	ukinut
<b>Prilog 4</b>	ukinut
<b>Prilog 5</b>	Dodatni sporazum o sudelovanju u građevinskoj industriji «Sporazum o sudelovanju»
<b>Prilog 6</b>	Dodatni sporazum o smeštaju radnika, i higijeni, redu na gradilištima «Sporazum o smeštaju»
<b>Prilog 7</b>	Zapisnik sporazuma koji opisuje koja preduzeća podležu sporazumu a shodno članu 2 LMV
<b>Prilog 8</b>	Tabela za obračun plate za vreme godišnjeg odmora (član 34 stav 2 LMV) i 13. mesečne plate (član 50 LMV) u procentima
<b>Prilog 9</b>	Osnovne plate 2019/2020 promjene na osnovu Dodatnog sporazuma od 3. decembra 2018, na snazi od 1. januara 2019
<b>Prilog 10</b>	ukinut
<b>Prilog 11</b>	ukinut
<b>Prilog 12</b>	Dodatni sporazum LMV o gradnji tunela «Sporazum o gradnji tunela»
<b>Prilog 13</b>	Dodatni sporazum «Osnovna i specijalna podzemna gradnja»
<b>Prilog 14</b>	ukinut
<b>Prilog 15</b>	Katalog kriterija za klasifikaciju plata A i Q, kao i podsetnik SVK-a o priznavanju inostranih diploma o strukovnoj sposobnosti
<b>Prilog 16</b>	Uputstva za rad u smenama
<b>Prilog 17</b>	Dodatni sporazum «Obrada sečenje betona»
<b>Prilog 18</b>	Dodatni sporazum «Ženeve»

1

2

3

4

5

Prilog 6 «Sporazum o smeštaju»

6

7

Prilog 8 Tabela obračuna plate za vreme godišnjeg odmora  
i 13. mesečne plate

8

9

10

11

Prilog 12 «Sporazum o gradnji tunela»

12

Prilog 13 Dodatni sporazum «Osnovnu i specijalnu podzemnu gradnju»

13

14

Prilog 15 Kriterijumi za određivanje platnih klasa A i Q kao  
i SVK- uputstva za priznanje

15

16

Prilog 17 Dodatni sporazum «Obrada sečenje betona»

17

18



# Prilog 6

6

**Dodatni sporazum o  
smeštaju radnika i higijeni,  
redu na gradilištima  
«Sporazum o smeštaju»**

# **Dodatni sporazum o smeštaju radnika i higijeni, redu na gradilištima**

## **«Sporazum o smeštaju»**

važi sa LMV 2019–2022

---

U skladu sa članom 74 u cilju poboljšanja smešaja za radnike, kao i održavanja higijene i reda na gradilištima, ugovorne strane sačinile su sledeći dodatni sporazum:

### **Odeljak 1 Opšte odredbe**

#### **Član 1 Cilj**

- 1* Ovaj dodatni sporazum se objavljuje shodno članu 9 LMV i ima za cilj da:
- a) radnicima, naročito sezonicima i radnicima sa kratkim boravkom, omogućiti odgovarajući smeštaj;
  - b) reguliše smeštaj i red na gradilištima.
- 2* Time bi se uzela u obzir opravdana nastojanja radnika i preduzimača i poboljšao ugled građevinske struke u javnosti.

#### **Član 2 Područje delovanja**

- 1* Odredbe ovog sporazuma važe za sva preduzeća i građevinske radnike na čitavoj teritoriji Švajcarske shodno članu 1 do 3 LMV ukoliko javno – pravne odredbe ne propisuju drugo.
- 2* Prostorno važenje se odnosi na:
- a) sve smeštaje, koje građevinska preduzeća stavljaju na raspolaganje za stanovanje svojim radnicima; ovo važi za sobe, garsonjere i stanove;
  - b) sve smeštaje, koje preduzeća stavljaju na raspolaganje radnicima, naročito privremenog karaktera na velikim gradilištima;
  - c) prostorije za boravak i sanitarna postrojenja na gradilištima.
- 3* Javnopravni propisi, koji idu dalje od odredbi ovog reglementa imaju primat u primeni<sup>1</sup>.

---

<sup>1</sup> Stanje 1.1.1995: Kantoni Waadt, Genève i Wallis.

## Odeljak 2 Prostorije za smeštaj

### Član 3 Osnovne odredbe

- 1 Stanovanje u zdravim uslovima i sigurnost stanara i posetilaca moraju da budu usaglašeni sa postojećim normama u vezi sa stanovanjem, kao i sa javnopravnim propisima. Pravila u slučaju požara, itd. moraju da se poštuju.
- 2 Zaštita od buke i zračenja prema unutra i spolja mora da odgovara standardima za stanovanje.
- 3 Prostorije za smeštaj kao i sanitarne prostorije moraju imati grejanje.
- 4 Za stanare mora da se instalira jedna telefonska kabina u blizini (od 150m) i da je dostupna. U prostorijama sa deset stanara mora da stoji na raspolaganju telefonska kabina (odnos 10-15 stanara, jedna telefonska kabina).

### Član 4 Postrojenja za topli obrok (kantine, kuhinje, zajedničke kuhinje)

- 1 U smeštaju mora da se omogući topli obrok za stanare. Za to postoje sledeće mogućnosti:
  - a) kantine;
  - b) kuhinje/zajedničke kuhinje, gde se može samostalno spremati obrok;
  - c) van smeštaja organizovana mogućnost uzimanja toplog obroka u neposrednoj blizini.
- 2 *Kantine*: Za kantine važi sledeće:
  - a) kod kantina, tj. uzimanja obroka van je data mogućnost uzimanja, tj. spremanja obroka sa toplom vodom u prostorijama gde se boravi;
  - b) za ustanovljenje i funkcionisanje se moraju uvažavati javnopravni propisi.
- 3 *Kuhinje i zajedničke kuhinje*: Za kuhinje i zajedničke kuhinje važi sledeće:
  - a) Zajedničke kuhinje imaju da se na sledeći način opreme:
    1. Šporeti (npr. električne ploče) se moraju postaviti u dovoljnom broju. (Odnos od jedne do osam osoba jedan šporet po osobi; za svaku drugu dodatnu osobu, jedno dodatno mesto za šporetom.) Kod preduzeća sa smenskim radom, može da se ova norma umanjiti.
    2. Sudopere, sa hladnom i toplom vodom;
    3. frižidere/zamrzivače sa dovoljnim kapacitetom (ukoliko je moguće da se to sve priključi na struju)
    4. odgovarajuće lične kutije za čuvanje namirnica za zajednički smeštaj koje se mogu zaključati (od najmanje 100 litara);
  - b) Zajedničke kuhinje bez odvojenog prostora za boravak i trpezarijama su dozvoljene do 12 osoba, ukoliko sloboda kretanja nije nepotrebno ograničena. Po osobi se predviđa jedno mesto za sedenje za odgovarajućim stolom i dovoljno veliki prostor za stolom;
  - c) Zajedničke kuhinje sa odvojenim prostorijama za boravak i trpezarijama trebaju da imaju dovoljno velike stolove i prostora za slobodno kretanje.

## **Član 5**    **Prostorije za jelo i boravak**

Trepazarije i prostorije za dnevni boravak se nameštaju da se u njima može stanovati, sa neophodnim nameštajem. Na osnovu ovog nameštenja, pripada svakoj osobi jedna stolica (sa naslonom) sa pripadajućim prostorom za stolom. Kod preuzeća sa smeniskim radom, može ova norma da bude manja.

## **Član 6**    **Spavaća soba**

1 Spavaća soba kod novih stalnih smeštaja mora da ima najmanje sledeću površinu poda:

- a) 1-krevetna soba (8 m<sup>2</sup>)
- b) 2-krevetna soba (12 m<sup>2</sup>)

2 Kreveti na sprat, trokrevetne i četvorokrevetne sobe u postojećim smeštajima (16 m<sup>2</sup>, tj. 20 m<sup>2</sup>) su samo u pojedninačnim slučajevima mogući i na osnovu uvažavanja člana 20 ovog dodatnog sporazuma.

3 Svaki stanar ima pravo na ispravan krevet sa posetljinom, kao i pored drugih mogućnosti da odloži svoju opremu i jedan jednodelni orman koji se zaključava (otpr. 1,00 do 1,20 × 1,80 m) i jednu stolicu sa naslonom za stolom/gde postoji priključak za struju.

## **Član 7**    **Sanitarni čvor**

1 Za svaki smeštaj je predviđeno:

- a) WCi pisoar, lavabo i tuš prema sledećim odnosima vrednosne komponente:
  - 1 WC-šolja: 1 na 5 osoba,
  - 2 pisoar: 1 na 7 osoba,
  - 3 lavabo: 1 na 2 osobe,
  - 4 tuš: 1 na 5 osoba;
- b) utičnice za uključivanje aparata za brijanje;
- c) gorepomenute vrednosne komponente važe za smeštaje i mogu da se adekvatno primene na sobe, garsonjere i stanove.

2 Za pranje i sušenje odela se instaliraju van prostorija za spavanje odgovarjuća postrojenja (kao npr. mašine za veš, prostorije za sušenje ili mašina za sušenje veša), ili mora da se organizuje usluga pranja veša.

3 Povezanost prostorija za spavanje i sanitarnog dela natkrivena je i dobro osvetljena.

## **Član 8**    **Smeštaji na određeno vreme**

Kod smeštaja na određeno vreme (npr. za ono vreme dok se izvode radovi na gradilištu) vrednosti mogu da se prikladno umanje shodno članu 3 do 7 ovog pravilnika uz obavezno informisanje nadležne paritetne strukovne komisije.

## **Član 9**    **Pravila stanovanja**

1 Pravila stanovanja se uvode u kućni red, na jeziku koji je razumljiv stanarima. Kućni red reguliše naročito sledeće:

- a) redovno čišćenje i luftiranje prostorija kako bi imale higijensku upotrebu,
  - b) korišćenje zajedničkih prostorija,
  - c) zabrana spremanja toplih obroka u prostorijama za spavanje,
  - d) pravila povodom pranja, sušenja odela,
  - e) zabrana pušenja u određenim prostorijama,
  - f) štedljivo korišćenje energije,
  - g) pravo na posetu i primanje gostiju,
  - h) obaveza mira u noćnim satima,
  - i) propisi u vezi sa parkiranjem i ponašanje u slučaju nesreće,
  - k) red u okolini smeštaja,
  - l) ponašanje kod nesreća i pružanje prve pomoći,
  - m) postupak kod zaključenja osiguranja protiv krađa.
- 2 Stanodavac organizuje sledeće:
- a) promenu posteljine svake dve nedelje,
  - b) dezinfekciju i pranje čebadi i matracaa prilikom primopredaje,
  - c) čišćenje i luftiranje prostorija,
  - d) ekološko sklanjanje otpada,
  - e) raspored pranja,
  - f) poštanske usluge i stara se za diskretno dostavljenje,
  - g) kutiju za pružanje prve pomoći (najmanje 1 u zgradi); bolesnoj, odnosno povređenoj osobi mora da se obezbedi odgovarajući smeštaj i nega u zavisnosti od vrste bolesti, odnosno nesreće,
  - h) upotrebu aparata za gašenje požara, kao i instrukcije u slučaju požara.

#### **Član 10 Troškovi smeštaja**

1 Troškovi smeštaja se određuju tako što se uzima u obzir sam smeštaj i troškovi stim u vezi, kao i pruženi komfor i treba da pokriju efektivne troškove; pri čemu su za to merodavni pojedinačni stanodavni ugovori.

2 Strane potpisnice ugovora obradiće principe za obračun troškova smeštaja i iste proslediti lokalnim ugovornim stranama, tj. lokalnoj paritetnoj profesionalnoj komisiji (vidi prilog ovog dodatnog sporazuma «Elementi koštanja za obračun troškova smeštaja»).

### **Odeljak 3 Prostorije dnevnog boravka i sanitarni čvor na gradilištu**

#### **Član 11 Opšta prava**

Na svim gradilištima ima da se, bez ograničenja koja proizilaze iz člana 14 ovog dodatnog sporazuma, postave prostorije za dnevni boravak i sanitarni čvor i da se stave bez naplate na raspolaganje. Reč je o barakama, kontejnerima, ili građevinskim prikolicama, koje su zatvorenog tipa. Ova postrojenja moraju da budu dovoljno velika i da mogu da se zaključavaju.

## **Član 12** **Prostorije za boravak na gradilištu**

1 Ove prostorije moraju da:

- a) odgovaraju standardima koji se propisuju za slučaj požara,
- b) pogodna za luftiranje i da mogu da se zagrevaju,
- c) ponude sto i mesto za sedenje za svakog korisnika,
- d) imaju uređenu garderobu,
- e) da imaju mogućnost da se pripreme topli napici kao i, ukoliko je moguće, jednostavniji topli obroci, i to uz pridržavanje svih relevantnih zakonskih propisa.

2 Za sušenje mokrih odela mora poslodavac da preduzme neophodne mere, kako bi se sledećeg radnog dana posao mogao nastaviti u suvim radnim odelima...

## **Član 13** **Sanitarni čvor na gradilištu**

1 Svakom gradilištu pripada odgovarajući sanitarni čvor sa pijaćom vodom, dovoljno mogućnosti za pranje i nužnik; po potrebi se nužnici dele zbog polova.

2 Toaleti prema propisima moraju da se priključe kanalizaciji, u suprotnom moraju da se postave tzv. suvi nužnici. Za 20 radnika treba da se postavi jedan nužnik. Moraju da imaju mogućnost luftiranja i da budu osvetljeni. Preporučuje se upotreba toaletnih kolica ili sanitarne barake. Ukoliko u fazi grubih radova ili renovacije ima dovoljno toaleta koje radnicima stoje na raspolaganju, nije potrebno postavljati dodatne nužnike.

## **Član 14** **Izuzeci**

Ako kod građevinskih radova koji ne traju tako dugo i nije moguće da se organizuje neophodna infrastruktura shodno članu 12 i 13 ovog dodatnog sporazuma, poslodavac je dužan da se kroz odgovarajuće mere pronađu druga rešenja (npr. pokretna infrastruktura).

## **Član 15** **Propisi preduzeća povodom prostorija za odmor i sanitarni čvor na gradilištu**

1 U prostorijama za odmor se ne ostavljaju alat i materijal. One treba da se periodično očiste.

2 Sanitarni čvor treba da bude u ispravnom stanju. On mora da se dnevno čisti i po potrebi dezinfikuje.

3 Poslodavac se stara da odgovarajuća sredstva za čišćenje stoje na raspolaganju. Ako je moguće, neophodno je da organizuje dovoljno tople vode.

## **Odeljak 4** **Izvršenje i kontrola**

### **Član 16** **Obaveze poslodavca**

1 Poslodavac brine za održavanje smeštaja i svih instalacija na gradilištu.

2 Poslodavac određuje odgovornu osobu za to.

3 Smeštaji i građevinske instalacije, kao svi iz toga proizilazeći efekti za radnike, moraju da budu osigurani u slučaju požara i štete od poplava.

#### **Član 17 Obaveze radnika**

1 U svim slučajevima u kojima se poslodavac kroz pojedinačne radne ugovore obavezuje da radnicima obezbedi smeštaj, on mora da im taj dodeljen smeštaj stavi na raspolaganje za sve vreme trajanja radnog ugovora. Izuzeci u vezi s tim moraju da se dogovore.

2 Radnici moraju da poštuju kućni red. Oni se brinu za čistoću, mir, red i sigurnost (u sobama ne smeju da se upotrebljavaju uređaji za kuvanje, ne smeju da se diraju električne linije, itd.) u dodeljenim smeštajima i poštuju se naredbe poslodavca ili određene osobe koja ima nadzor.

3 Korišćenje struje, vode i gasa se svodi na minimalne potrebne količine; otpad se korektno odstranjuje.

4 Troškovi smeštaja se zaračunavaju od strane poslodavca sa platnom listom.

5 Radnici su odgovorni za svaku štetu koju su namerno ili sa predumišljajem prouzrokovali. Ukoliko se susprostave više puta naredbama poslodavca ili nadzorne osobe, poslodavac može dotičnu osobu da posle prehodne opomene istera iz zajedničkih prostorija.

#### **Član 18 Obaveze i kompetencije Partitenih profesionalnih komisija**

1 Kontrola povodom sprovođenja ovih odredbi spada u nadležnost paritetne profesionalne komisije. Nadležna lokalna paritetna profesionalna komisija je ovlašćena da vrši inspekcije posle prethodne najave kod davaoca usluge smeštaja. Kod gradilišta podzemne gradnje važi dodatni sporazum za «Podzemnu gradnju» (Prilog 12).

2 Žalbe zbog nepridržavanja ovog reglementa neodložno razmatra nadležna lokalna paritetna profesionalna komisija.

3 Ukoliko nadležna lokalna paritetna profesionalna komisija ustanovi određenu nepravilnost, ona određuje rok da se nepravilnosti dovedu u red. Ukoliko se nepravilnosti u tom roku ne isprave, komisija može da preduzme druge mere, kao što je informisanje institucija radnog tržišta, institucija koje raspisuju poslove od javnog interesa, upravu za zdravlje, zatraži redukciju mesečne stanarine, itd.

### **Odeljak 5 Zaključne odredbe**

#### **Član 19 Informisanje javnosti o zaostalim i nezavršenim slučajevima**

Ugovorne strane se obavezuju da ne sprovode mere koje bi doprinele narušavanju ugleda građevinske struke. One će se distancirati od postupaka koje stoje pred nadležnim paritetnim profesionalnim komisijama i koji su još uvek u toku ili nisu još obrađeni i na taj način se neće sa tim pojavljivati u javnosti.

## **Član 20 Prelazne odredbe**

*1* Norme definisane u ovom dodatnom sporazumu su za novoinstalirane smeštaje, smeštaje za dnevni boravak i sanitarne čvorove shodno Članu 2 ovog dodatnog sporazuma na snazi od 1. maja 1995.

## **Član 21 Trajanje sporazuma**

*1* Ovaj dodatni sporazum se produžava svake godine za godinu dana, ukoliko ga ugovorne strane pre isteka ne otkažu sa otkaznim rokom od tri meseca.

*2* Ukoliko se LMV otkáže, smatrá se da i ovaj dodatni sporazum, sa odstupanjem u stavu 1 ovog člana u svakom slučaju sa momentom prestanka ZUO-a, će biti van snage, sem ako se ugovorne strane LMV dogovore za njegovo isključivo produženje.



## **Prilozi**

Dodatnom sporazumu za smeštaj radnika i higijeni, redu na gradilištima:

### **Elementi koštanja za obračun troškova smeštaja**

Shodno članu 10, stavu 2 ovog dodatnog sporazuma biće naročito sledeći troškovni elementi za obračun troškova smeštaja uzeti u obzir:

- a) Troškovi postrojenja
  - 1. otpis na zgrade
  - 2. otpis postrojenja
  - 3. kalkulatorske kamate

Lokalna praksa stanarskog prava se obavlja u skladu sa zakonom o primeni stanarskog prava.

- b) Troškovi preduzeća
  - 1. održavanje
  - 2. struja, voda, čišćenje, tv, pranje itd.
  - 3. grejanje
  - 4. takse i osiguranja

# Prilog 8

**Tabela za obračun plate  
za vreme godišnjeg odmora  
(član 34 stav 2 LMV) i  
13. mesečne plate (član 50 LMV)  
u procentima**

8

## **Tabela za obračun plate za vreme godišnjeg odmora (član 34 stav 2 LMV) i 13. mesečne plate (član 50 LMV) u procentima**

---

Vrste plata i ostala davanja poslodavca	Pravo radnika na <i>naknadu 13. mese- za godišnji čnu platu odmor</i>	
1. Osnevene plate		
101 Satnica, sedmična, mesečna plata	da	da
2. Ostala davanja u smislu zarade		
201 13. mesečna plata	ne	ne
202 Učešće ili učešće u podeli profita, gratifikacija, provizija	ne	ne
203 Honorari upravnih odbora	ne	ne
204 Autorske nagrade	ne	ne
3. Naknada za odsustvo		
301 Naknada za godišnji odmor (isplata, doznaka ili marke)	ne	da
302 Naknada za praznične dane	da	da
303 Naknada za posebna odsustvovanja na osnovu GAV	da	da
304 Naknada za loše vreme na osnovu GAV	da	da
305 Naknada za umanjenu platu zbog skraćjenja radnog vremena	da	da
306 Naknada za umanjenu platu zbog stručnog školovanja i usavršavanja preko Parifonda	ne <sup>1)</sup>	ne <sup>1)</sup>
307 Isplata za vreme školovanja, ukoliko prelazi davanja Parifonda	da	da
308 Naknada plate u slučaju bolesti, u slučaju nesreće SUVA	ne <sup>2)</sup>	ne <sup>2)</sup>
309 Naknada plate za vreme bolesti i nesreće, ukoliko davanja osiguranja prelaze naknadu pod br. 308 (uračunati dani čekanja SUVA-e)	da	da
310 Naknada plate za vreme služenja vojnog roka i civilne zaštite	da <sup>3)</sup>	da <sup>3)</sup>
311 Naknada za premije od poverenja shodne čl. 38, st. 4 LMV	da	da
4. Naturalne plate		
401 Naturalne plate	da	da
402 Dodatak za stan	da	da
403 Službeni stan	ne	da
5. Povišenja plata i dodaci, premije		
501 Prekovremeni rad	da <sup>4)</sup>	da <sup>4)</sup>
502 Rad noću i rad nedeljom	da	da
503 Dodatak za putovanje	da <sup>4)</sup>	da <sup>4)</sup>

504	Dodatak za rad u vodi i blatu, ostali dodaci za otežane radne uslove	da <sup>4)</sup>	da <sup>4)</sup>
505	Dodatak za rad pod zemljom	da	da
506	Premije za dugogodišnji rad, za unapređenje i uspeh	da	da
6.	Naknada troškova		
601	Dodatak za ručak	ne	ne
602	Dodatak kod premeštaja, ukoliko je zamena za naknadu izdataka	ne	ne
603	Dodatak za putovanje, ukoliko je zamena za naknadu izdataka	ne	ne
604	Popusti na voznim karatama, besplatne vozne karte	ne	ne
605	Naknada troškova kod rada na terenu	ne	ne
606	Naknada izdataka svih vrsta	ne	ne
607	Dodatak za noćnu smenu, ukoliko je zamena za naknadu izdataka	ne	ne
608	Dodatak za rad na visini, ukoliko je zamena za naknadu izdataka	ne	ne
609	Dečji dodatak zbog vanredne maloprodaje	ne	ne
7.	Pokloni i različita davanja		
701	Pokloni za godine provedene u preduzeću	ne	ne
702	Pokloni u naturi	ne	ne
703	Naknada pri definitivnom napuštanju preduzeća	ne	ne
704	U slučaju smrti radnika	ne	da
705	Davanja poslodavca kod troškova školovanja (dnevnice kod posećivanja kursa npr.)	ne	ne
706	Novčana potpora prilikom jubileja preduzeća, samo svakih 25 godina	ne	ne
707	Doprinosi za penziju, osiguranje za nezaposlene, kao i porezi, koje snosi poslodavac	ne	ne
708	Premije za priznavanje dobrih predloga	ne	ne
709	Dodaci za porodicu, dečji dodaci, dodaci za novorođenčad i dodaci za sklapanje braka	ne	ne
710	Druge premije za vernost koje se razlikuju od tačke 311	ne	ne
8.	Plate akordanata	5)	5)

<sup>1)</sup> Naknada za godišnji odmor i deo 13. mesečne plate su sadržani u davanju Parifonda.

<sup>2)</sup> Naknada za godišnji odmor i deo 13. mesečne plate su sadržani u davanjima SUVA-e i moraju se osigurati kod bolesničkog osiguranja izgubljene plate.

<sup>3)</sup> Naknada za godišnji odmor i deo 13. mesečne plate su sadržani u davanju EO i MDK i vraćaju se poslodavcu nazad.

<sup>4)</sup> Pravo na naknadu za godišnji odmor i deo 13. mesečne plate se ostvaruje samo ukoliko se prekovremeni rad (pozicija 501), tj. rad u vodi i blatu i kod ostalih otežanih uslova (pozicija 504) obračuna osnovu satnice, a ne ako se obračun vrši na osnovu dogovorene paušalne sume u francima. Takođe nemaju pravo na naknadu za godišnji odmor i deo 13. mesečne plate u ovim pozicijama radnici koji primaju mesečnu platu.

<sup>5)</sup> Kod zapošljavanja akordanata se donosi pravilo na osnovu Čl. 46 LMV (plate akordanata) i Čl. 50 LMV (pravilo za isplatu), posebno u vezi sa naknadom za godišnji odmor i 13. mesečne plate.

# Prilog 12

## **Dodatni sporazum LMV o gradnji tunela «Sporazum o gradnji tunela»**

# **Dodatni sporazum LMV o gradnji tunela**

## **«Sporazum o gradnji tunela»**

25. maj 2010

---

U skladu sa članom 4 i članom 58 LMV ugovorne strane sačinile su sledeći Dodatni sporazum:

### **Odeljak 1 Opšte odredbe**

#### **Član 1 Odnos prema LMV**

1 U smislu Opšteg radnog ugovora, ovaj Dodatni sporazum čini sastavni i integralni deo LMV.

2 Ukoliko ovaj sporazum ne sadrži pojedine odredbe, primenjivaće se važeće odredbe LMV, odnosno OR.

3 Ukoliko su odredbe Dodatnog sporazuma i odredbe LMV protivne jedna drugoj, u svakom slučaju važe odredbe ovog sporazuma.

#### **Član 2 Važenje sporazuma**

Odredbe ovog sporazuma važe za sva preduzeća (poslodavce) koja u skladu sa LMV se ubrajaju u podzemnu gradnju. Ugovorne strane nastoje da važenje ovog sporazuma prošire i na druge građevinske objekte podzemne gradnje. (posebno aneks gradnja).

#### **Član 3 Proglas o opštevažnosti sporazuma**

Ugovorne strane založice se, da Savezna vlada ovaj sporazum u celini ili u pojedinih delovima, proglasi za opštevažeći.

#### **Član 4 Pridržavanje odredaba ovog sporazuma**

Ugovorne strane založice se da važenje odredaba LMV i ovog sporazuma prošire i na švajcarska i strana preduzeća, preduzimače i posredničke firme koje ne pripadaju udruženju građevinskih radnika Švajcarske za podzemnu gradnju.

### **Odeljak 2 Primena, sprovođenje, kontrola sporazuma i paritetna komisija**

#### **Član 5 Osnovne odredbe**

Za primenu, sprovođenje i kontrolu ovog dodatnog sporazuma nadležne su ugovorne strane, odn. paritetna komisija podzemne gradnje (PK-UT).

## **Član 6 Imenovanje paritetne komisije za podzemnu gradnju i njeni zadaci**

1 Za primenu, sprovođenje i kontrolu odredaba dodatnog sporazuma postoji posebna paritetna komisija (PK-UT) koja se sastoji od najviše po pet članova, predstavnika radnika i poslodavaca iz ove oblasti.

2 Paritetna komisija (PK-UT) je nadležna za sprovođenje izrečenih konvencionalnih mera po članu 357b Stav 1 OR, u skladu sa ovlašćenjima dobijenim od radnika i poslodavca. Pojedine kontrolne funkcije (PK-UT) mogu se preneti na lokalne paritetne komisije.

3 Zadaci paritetne komisije (PK-UT) utvrđeni su u skladu sa članom 76 ff. LMV te drugim Dodatnim sporazumima kao što su Dodatni sporazum o saradnji u građevinarstvu (Prilog 5 LMV) i Dodatni sporazum o smeštaju radnika, higijeni i redu na gradilištima (Prilog 6 LMV).

## **Član 7 Izabrani sud**

Ako paritetna komisija (PK-UT) ne može da donese jedinstvenu odluku o određenom slučaju, spor se prenosi u nadležnost švajcarskog izabranog suda (član 14 ff. LMV), čija je odluka konačna.

## **Odeljak 3 Radnougovorne odredbe**

### **Član 8 Pismeni radni ugovor**

Svi radnici dobijaju pismeni ugovor sa podacima u vezi sa platnim kategorijama shodno članu 21 (Prilog 12 LMV).

### **Član 9 Rad na određeno vreme i radna sigurnost**

Radnici na određeno vreme sa pravom na dodatak za rad u tunelu shodno članu 16, tačka a (cifra 1) Prilog 12 LMV smeju da se uključe u posao samo onda ako su već najmanje 6 meseci radili u građevinskoj struci. Pored toga radnici na određeno vreme moraju da uživaju ista prava na obučavanje povodom radne sigurnosti kao i stalno zaposleni i da imaju najmanje jednodnevno obučavanje povodom radne sigurnosti. Medicinski test pogodnosti mora da nastupi pre početka sa poslom.

### **Član 10 Radno vreme**

1 Maksimalno dozvoljeno radno vreme u jednoj godini se utvrđuje članom 24 LMV, maksimalno nedeljno radno vreme se utvrđuje članom 25 ff. LMV kao i propisima Zakona o radnom pravu, uz ograničenje koje proizilazi na osnovu člana 11 ovog dodatnog sporazuma (planovi rada u smenama).

2 Kalendarsko radno vreme za pojedine građevinske objekte utvrđuje samo preduzeće, koje je obavezno da ga pravovremeno preda paritetnoj komisiji (PK-UT), tj. jendom godišnje obnovi. Ukoliko plan radnog vremena ne postoji, paritetna komisija (PK-UT) može na osnovu člana 11, sama utvrditi kalendarski plan, u skladu sa članom 9 ovog Dodatnog sporazuma.

3 Radno vreme u podzemnoj gradnji se utvrđuje na osnovu radnog vremena u mestu gde se odvija radni proces i svih pripadajućih pauza, zajedno, ukoliko povratak do portala u središte smene nije moguće ili nije predviđeno.

#### **Član 11 Rad u smenama**

1 Rad u smenama je dozvoljen ukoliko iz tehničkih i privrednih razloga drugo rešenje nije moguće. Odredbe LMV i Radnog zakona<sup>1</sup> se moraju poštovati.

2 Kao osnov za izradu planova rada u smenama, mogu se koristiti tabele priložene u ovom sporazumu o čemu se paritetna komisija mora na vreme obavestiti. Ista je nadležna da pokrene pitanje objektivnosti predloženog radnog plana.

#### **Član 12 Put do radnog mesta**

1 «Put do radnog mesta» je vreme koje je zaposlenima potrebno da prevale put od ulaza u tunel do mesta rada. Troškovi puta moraju kao naknada biti uračunati u osnovnu platu (član 54 LMV).

2 Ukupno godišnje radno vreme i put do radnog mesta ne mogu biti veći od 2300 sati.

#### **Član 13 Sabirno mesto**

U skladu sa članom 54 LMV sabirno mesto je mesto gde radnici borave ili sa kojeg zajedno polaze na rad. Ako put do ulaza u tunel traje duže od 30 minuta dnevno, poslodvac je dužan isplatiti odgovarajuću naknadu u skladu sa članom 54 LMV.

#### **Član 14 Naknade za topli obrok i troškove puta**

1 Svaki zaposleni radnik ima pravo na naknadu za topli dnevni obrok. Visina naknade se reguliše u skladu sa članom 60 LMV.

1.1 Na gradilištima sa neprekidnim radom u smenama shodno članu 17, stav 2 Prilog 12 LMV svaki zaposleni radnik ima pravo na dodatak za naknadu za dnevni topli obrok u visini od CHF 3.-.

1.2 Ako je predviđena veća naknada za topli obrok od naknade regulisane u prilogu 12 LMV onda se isključivo primenjuje veća naknada za topli obrok.

1.3 Za poboljšanje kvaliteta obroka u kantinama i poboljšanja ponuda na gradilištima sa neprekidnim radom u smenama dodaje se od strane preduzeća još CHF 3.- po danu i po zaposlenom radniku. Na taj način socijalni partneri promovišu zdravu ishranu i utiču na kvalitet hrane na gradilištima.

---

<sup>1</sup> Član 23 ff. Zakon o radu, tj primena odredbi zakona o radu I (ArGV 1) i odredbi zakona o radu 2 (ArGV 2).



2 Dalje naknade izdataka utvrđuju se na sledeći način:

2.1 za dnevni put od radnog mesta do mesta stanovanja ili matičnog mesta poslodavca, radniku pripada naknada u skladu sa članom 54 LMV.

2.2 ako povratak s posla u mesto stanovanja odn. natrag do matičnog mesta poslodavca nije izvodljiv važe sledeća pravila:

a) za dane koje radnik po radnom planu radi u smenama, radnik ima pravo na punu naknadu (prenoćište i hrana). Svim zaposlenima se duguje doručak i još jedan glavni obrok u naturi. Doručak se može zameniti po porudžbini za neko drugo jelo iste vrednosti. Smeštaj i drugi glavni obrok su plaćeni, u skladu sa propisom stavka 1 i u skladu sa propisom iz stavke 1.1 regulisanje dodatka na obrok. Visina naknade za smeštaj odgovara visini cene za jednu sobu za privremeni boravak. Upotreba privremenog smeštaja koji je obezbedio poslodavac i konzumaciju drugog glavnog obroka plaća radnik, odnosno odbija se od plate.

Kod prekida rada do 48 sati, radnik ima pravo na punu naknadu (smeštaj i hrana) u skladu sa gore navedenim propisima stavka 2.2 lit a stav 1.

Ako je prekid rada 48 sati i više, radnici ne dobijaju punu naknadu za vreme prekida. U tom slučaju troškove smeštaja snosi zaposleni.

Ukoliko poslodavac nema na raspolaganju kantinu i smeštaj, u tom slučaju duguje za smeštaj i hranu punu naknadu.

b) odštete za vreme putovanja:

– za nedeljni odlazak na posao i povratak kući u iznosu od CHF 90.– (paušalno za prosečno tri sata)

– za prekide rada u smenama CHF 120.– za dolazak i povratak zajedno (paušalno za prosečna 4 sata). Naknada se isplaćuje i za put koji ne vodi do mesta stanovanja radnika.

c) odštete za troškove putovanja: kod prekida sobračaja u trajanju dužem od 48 sati za voznu kartu drugom klasom ili za prevoz do mesta stanovanja drugom organizovanim prevoznim sredstvom, ali maksimalno do granica zemlje. Ako se radnik ne vrati u mesto stanovanja ili ne koristi organizovani prevoz nema pravo na naknadu troškova.

## **Član 15 Naknade, generalno regulisani dodaci**

Radnici koji rade u smenama, ili u preduzeću sa neprekidnim radom u smenama, dobijaju normalnu naknadu i dodatak na osnovu člana 56 LMV (rad nedeljom) i člana 59 LMV (stalni rad noću). Radnici koji su zaposleni normalno radno vreme a postavljeni su da rade u preduzeću koje neprekidno radi u smenama, dobijaju dodatno naknadu za rad subotom član 27 stav 3 LMV ukoliko tako rade više od pet uzastopnih dana.

## **Član 16 Dodaci za rad u podzemnoj gradnji**

- 1 U skladu sa članom 58 stav. 2 LMV dodaci za rad u podzemnoj gradnji iznose:
- a) *Stepen 1:* CHF 5.– za svaki radni sat i to za sledeće radove: bušenje i iskopni radovi, radovi na osiguranju gradilišta uključujući zaptivanje, odvodnjavanje i ušpricavanje betona (s izuzetkom slučajeva navedenih u 2. stepenu), radove u lokalnom betonu za spoljne i unutrašnje oplata, te sa tim povezane konstrukcije;
  - b) *Stepen 2:* CHF 3.– po radnom satu radove dogradnje građevina, ako za iste oplata već postoji ili nije uopšte potrebna. Pod radovima na dogradnji podrazumevaju se: osnovni sloj, ivični završeci, oplata ugrađivanje fabrikovanih elemenata i gotovih delova, unutrašnje dogradnje kaverni nezavisnih od oplata, nakon postavljanja oplata obavljenih ušpricavanja betona (kod izgradnje drumskih tunela), te istovremeno sa postavljanjem osnovnog sloja obavljena odvodnjavanja.
- 2 Tokom renoviranja tunela (podzemna gradnja) radnik ima pravo u sledećim slučajevima na doplatu za rad u podzemnoj gradnji prema članu 16 stav 1 lit. a i b bez obzira na to da li je tunel prvobitno kreiran podzemnom ili površinskom gradnjom.
- a) Dodatak stepena 1 isključivo kod radova rušenja, proširenja i rekonstrukcije stena i ili rad vezan za stenovito područje definisan članom 16 stav 1 lit. a, radnici dobijaju u svakom slučaju i to za celu dužinu tunela.
  - b) Dodatak stepena 2 definisan članom 16 stav 1 lit. b za radove cele dužine tunela, ali samo, ako je dužina tunela 300 i više metara.

## **Član 17 Dodatak kod neprekidnog rada u smenama**

- 1 Za neprekidni rad u smenama, dodatak iznosi CHF 1.50 po satu. Time je i dodatak za rad subotom na osnovu člana 27 stav 3 LMV potpuno isplaćen.
- 2 U smislu preduzeća sa neprekidnim radom u smenama definisana su gradilišta koja u skladu sa SECO planom u smenama, rade neprekidno sedam dana dakle i subotom i nedeljom. Ovo važi za preduzeća sa jednom i više smena.

#### **Član 18 Dodatak za stalni noćni rad**

Naknada za stalni noćni rad isplaćuje se u skladu sa članom 59 LMV.

#### **Član 19 Dodatak u vremenu za noćni rad**

1 Dodatak za noćni rad počev od 1. avgusta 2003 godine, obračunava se prema članu 17b Zakona o radu.

2 Dodatak za noćni rad ugrađuje se u planove za rad u smenama, a prema merama utvrđenim LMV za ukupno godišnjeg radnog vremena.

#### **Član 20 Visina osnovnih plata**

Odredbama ovog sporazuma podležu dole navedena gradilišta podzemne gradnje za koje važe minimalne osnovne plate (mesečna plata i satnica) zone ROT (osnova plate za crvenu zonu) na osnovu člana 41 LMV odnosno na osnovu dodatnog sporazuma.

#### **Član 21 Platni razredi u podzemnoj gradnji**

1 U podzemnoj gradnji vrijede u osnovi odnosi između platnih klasa u skladu sa članom 42 ff. LMV.

2 Za razrede A i Q važe sledeći odnosi:

- razred A: miner, stručni radnik u tunelu (Guniteur, Jumbist, Maschinist) i zaposleni u alatnici bez stručne diplome (pomoćnik mehaničara, pomoćnik električara) koja je priznata od poslodavca.
- razred Q: tunelski radnici (do sada Guniteur, TBMvozač, Jumbist), zaposleni u alatnici (bravar, mehaničar, električar, mašinst, vozač kamiona) sa priznatom diplomom. Pravo na Q-platu imaju i stručnjaci sa diplomom, koji su završili zanat u građevniškoj industriji, kao i stručnjaci koji imaju odgovarajuće diplome iz inostranstva.

#### **Član 22 Smeštaj na gradilištu**

1 Za smeštaj na gradilištima uglavnom važi prilog 6 LMV.

2 Kod gradilišta sa privremenim smeštajem, svaki radnik ima pravo na smeštaj u posebnoj sobi u skladu sa odredbama iz priloga 6 LMV.

### **Odeljak 4 Zaključne odredbe**

#### **Član 23 Važenje ugovora**

1 Ovaj dodatni sporazum u osnovi stupa na snagu 1. januara 2011, u svakom slučaju najranije od datuma Saveznog veća važeći ugovor proglasi opšteobavezujućim. Sporazum važi do isteka LMV.

2 Sve promene ili prilagođavanja odredaba ovog dodatnog sporazuma mogu vršiti ugovorne strane, za celo vreme njegovog trajanja.

3 ukinut

## **Član 24 Prelazne odredbe za topli obrok i njihovo sprovođenje**

Za gradilišta koja su u procesu gradnje 1. januara 2011 mogu da se primene postojeće specifične odredbe do završetka gradnje.

**Švajcarski savez građevinskih preduzimača**

D. Lehmann, W. Messmer, H. Bütikofer

**Sindikato Unia**

H. U. Scheidegger, A. Rieger, A. Kaufmann

**Sindikato Syna**

E. Zülle, K. Regotz, P.-A. Grosjean

# Prilog 13

## Osnovna i specijalna podzemna gradnja

# Dodatni sporazum

## «Osnovna i specijalna podzemna gradnja»

---

Na osnovu člana 4 LMV ugovorne strane zaključuju Dodatni sporazum za osnovnu i specijalnu podzemnu gradnju:

### I. Opšte odredbe

#### Član 1 Odnos sa LMV

U smislu postojećeg Opšteg radnog ugovora, ovaj Dodatni sporazum važi kao sastavni i integralni deo LMV; u slučaju sukoba nadležnosti, vrede u svakom slučaju odredbe LMV.

#### Član 2 Važenje sporazuma

1 *Prostorno:* Ovaj Sporazum važi za sva preduzeća i građevinske objekte, koji obavljaju osnovne i specijalne podzemne radove, kao što su sondiranja, drenaže, namenska bušenja, učvršćivanje tla, specijalno ograđivanje sa bušenjem, probijanje i prorezivanje zidova, uokruživanje i ušpricavanje betona, Jetting, odvod podzemnih voda, izrada bunara, a koja potpadaju pod odredbe LMV.

2 *Lično ili individualno važenje:* Ovaj sporazum važi za preduzeća iz stava 1. ovog člana, za zaposlene u ovoj delatnosti koji rade na građevinskim i pomoćnim objektim. Sporazum se posebno odnosi na:

- a) predradnike (bušače II)
- b) građevince na obradi tla, mehaničare, bravare, radnike koji upravljaju radom velikih mašina, kao za bageriste, te za upravljače malim mašinama i pomoćni personal.

Ovaj Sporazum više ne vredi za bivše bušače I kategorije.

3 *Proglas o opštevažnosti Dodatnog sporazuma:* Proglas se donosi u skladu sa LMV godine.

#### Član 3 Opšta primjena odredbi

Ugovorne strane se zalažu za primjenu odredbi LMV i primjenu odredbi dodatnih sporazuma i za preduzimače koji nisu u Švajcarskom savezu građevinara odn. Švajcarskom savezu osnovne – i specijalne niskogradnje, kao i primjenu odredbi inostranih preduzimača u oblasti osnovne- i specijalne niskogradnje i za podpreduzimače i temporerne firme.

#### Član 4 Primjena

1 Za kontrolu primjene i sprovođenje odredaba ovog sporazuma nadležna je paritetna komisija u mjestu gdje se građevinski objekat nalazi (mjesto gdje se posao izvodi). Ona može za svoje potrebe angažovati i određena stručna lica.

2 Ukoliko se radi o poslovima podzemne gradnje u skladu sa prilogom 12 LMV, onda se može odstupiti od stava 1 ovog člana i za primjenu ugovora je odgovorna paritetna komisija podzemne gradnje (PK-UT). Ona može za stručni savjet da angažuje jednog od stručnih specijalista imenovanih od strane ugovornih strana ovog dodatnog sporazuma.

## 2. Dalje odredbe

### Član 5 Radno vreme

1 Pitanje regulisanja radnog vremena regulisano je odredbama LMV.

2 Plan rasporeda radnog vremena za pojedine građevinske objekte utvrđuju preduzeće i zaposleni radnici zajedno. Plan se mora sačiniti pravovremeno i mora se redovno obnavljati kod:

- a) lokalne paritetne komisije
- b) paritetne komisije za podzemnu gradnju kada su u pitanju radovi iz Priloga 2 LMV.

### Član 6 Platni razredi i platne zone

1 U skladu sa članom 42. LMV zaposleni na bušenju dele se na sledeće platne razrede:

Platni razredi	Uslovi
V (predradnik)	predradnik (ranije bušač II), koji je završio školu za predradnike u osnovnoj i specijalnoj podzemnoj gradnji ili je kao takav priznat od poslodavca
Q (izučeni radnik)	radnik na obradi tla, mehaničar, bravar i sl.
A (stručni radnik)	kvalifikovani specijalista za bušenje, kao i za upravljanje mašinama, koji: 1. imaju diplomu o stručnom obrazovanju ili 2. koji su od poslodavca priznati kao stručni radnici. Ako promjene građevinski objekat na kojem rade, zadržavaju platni razred A
B (zaposleni sa poznavanjem struke)	bušači, radnici koji upravljaju manjim mašinama i sl. koji su zbog dobrih radnih rezultata unapredjeni iz platne klase C u platnu klasu B. Prilikom promene radnog mesta zadržavaju platni razred B
C (zaposleni bez poznavanja struke)	početnici i pomoćni radnici

2 Za sve građevinske objekte koje potpadaju po odredbe ovog Sporazuma važe minimalno za osnovne plate (mesečna plata ili satnica) plave zone, a prema članu 41. LMV.

a. Osnovna plata od 1. januara 2019

Zona	Klasifikacija plata				
	V	Q	A	B	C
PLAVA	6160/35.00 (6026/34.25)	55 (5503/31.25)	5633/32.00 (5300/30.10)	5428/30.85 (4933/28.05)	(4437/25.20)

b. Osnovna plata od 1. januara 2020

Zona	Klasifikacija plata				
	V	Q	A	B	C
PLAVA	6240/35.45	5713/32.45	5508/31.30	5138/29.20	4637/26.35

## Član 7 Dodaci na platu

1 *Rad subotom*: za rad subotom, ukoliko se ne radi o odrađivanju sati godišnjeg odmora, isplaćuju se sledeće naknade:

- a) od 5.00 (leti) ili 6.00 sati ujutro (zimi) do 17.00 sati popodne: 50%
- b) od 17.00 popodne: 100%

2 *Rad nedeljom ili na dane državnih praznika*: za rad nedeljom (do ponedeljka u 5.00 sati ujutro leti, odnosno do 6.00 sati zimi) i za rad na državne praznike, ali ne lokalne praznike 100%.

3 *Čekanje na rad pumpi*: dodaci navedeni u stavu 2 ovog člana se ne isplaćuju.

## Član 8 Naknade za premeštaj, troškovi puta

1 *Osnovne odredbe*: primenjuju se odredbe LMV ukoliko nisu u suprotnosti sa sledećim odredbama:

2 *Naknade za prevoz ako se radnik ne vraća dnevno na posao*: Ako dnevni povratak sa posla kući nije moguć, onda za to postoji dodatak odn. naknada troškova:

- a) za jedan radni dan CHF 70.– za boravak u mestu van svog mesta stanovanja;
- b) za jedan radni dan CHF 37.50 za boravak u radnim barakama, pokretnim prikolicama, sa kantinom ili kuharskim uslugama, ako je boravak besplatan;
- c) troškovi vozne karte, 2. klase za sedmični dolazak i povratak (mesto stanovanja);
- d) zakašnjenje u odlasku na odmor, dodaci će biti isplaćeni za jedan slobodan dan. Kod kašnjenja organizovanog prevoza prilikom sedmičnog odlaska kući, isplaćuju se maksimalno tri sata, bez dodatka.

3 *Troškovi prevoza kod dnevnog odlaska kući*: isplaćuje se naknada od CHF 12.50 dnevno za topli obrok (paušalno)

4 *Dodatak za efektivni prevoz*: Ukoliko naknade iz stava 2 i 3 ovog člana nisu dovoljne radnicima za pokriće troškova noćenja i puta, te ako se i dokaže pril-



ganjem računa, zaposleni imaju pravo da im se razlika naknadi ili da im se obezbedi odgovarajući smeštaj.

### **Član 9 Praznici**

*1 Pravo na naknadu za rad na dane državnih praznika:* Naknada se isplaćuje na način i pod uslovima utvrđenim članom 38 LMV koji važi za mesto gde se građevinski objekat nalazi.

*2 Paušalna naknada:* preduzeća mogu naknadu iz stava 1 ovog člana da zamene paušalnom naknadom u iznosu od 3% plate. Time je naknada za dodatak na platu zbog zakonskih praznika potpuno izmirena.

## **3. Zaključne odredbe**

### **Član 10 Trajanje sporazuma**

*1 Stupanje na snagu:* Odredbe o stupanju na snagu i trajanju LMV važe i za ovaj Sporazum, ukoliko nisu u suprotnosti sa stavom 3 ovog člana.

*2 Izmene i dopune:* Ugovorne strane LMV kao i švajcarsko udruženje radnika na osnovnoj i specijalnoj podzemnoj gradnji mogu pokrenuti postupak izmena i dopuna ovog Sporazuma.

*3 Prestanak važenja Sporazuma:* Ovaj Sporazum mogu, uvažavanjem otkaznog toka do tri meseca na kraju godine, otkazati s jedne strane Švajcarski savez građevinskih preduzimača zajedno sa Savezom švajcarskih preduzimača za osnovnu i specijalnu nisku gradnju i/ili sa druge strane u ovom Dodatnom sporazumu uključene radničke organizacije.

# Prilog 15

**Katalog kriterijuma za  
klasifikaciju plata A i Q,  
kao i podsetnik SVK-a  
o priznavanju inostranih  
diploma o strukovnoj  
sposobnosti**

# Katalog kriterijuma za klasifikaciju plata A i Q

---

Na osnovu člana 3, stav 1 i člana 42, stav 2 Švajcarska paritetna komisija određuje (SVK) kako će se vršiti određivanje platne klase A i Q na osnovu sledećeg:

## 1. Platni razred A (Stručni građevinski radnik)

Kao katalog shodno članu 42, stav 2 LMV za radnike koji su uspešno završili školovanje, važe sledeći obrazovni procesi:

*1.1* Apsolventi priobuke glavne građevinske grane sa službenim svedočanstvom shodno članu 49 Saveznog zakona o profesionalnom obrazovanju (BBG).

*1.2* Građevinski mašinovođa sa završenom stručnom spremom shodno reglementu o polaganju ispita za mašinovođe od 15. avgusta 1988 (uključujući i mašiniste sa zanimanjem i završnim ispitom u kantonima Neuenburg, Wallis, Waadt i Genf);

*1.3* Apsolventi sa modulima koji se izvode na osnovu «Projekta Španija/Portugal», koji su od strane socijalnih partnera definisani i to ukoliko ukupan broj prosečene nastave iznosi najmanje 300 sati.

- «Integracioni kursevi» se zaračunavaju sa 100 sati. Ostalo vreme se može nadomestiti kroz kurseve za doškolovanje ili kroz projekte i/ ili posećivanje kurseva praktičnog karaktera.
- Posećivanje kurseva se mora dokazati.
- Ostali kursevi na gradilištu, koji su posećivani u inostranstvu se mogu zaračunati ako su na istom nivou.
- Poslodavac treba odobriti prisustvo na modulima i kursovima i da zajedno sa radnicima odluči o posećivanju modula koji su podobni i odgovaraju potrebama preduzeća. Ukoliko je poslodavac principijelno dodelio odobrenje, ne sme više da onemogući posetu u konkretnom pojedinačnom slučaju ili zabrani i pri tom dovede u pitanje posetu neophodnim nastavnim satima kako bi radnik odradio lekcije za platni razred A.

*1.4* Apsolventi svih osnovnih kurseva za šalovanje i radovima sa betonom, kanalizaciju, probijanja i pravljenja okni, izgradnje zidova pri Centru za obrazovanje/ Saveza građevinskih preduzimača AZ/SBV (kursevi 2311, 2313, 2331 obrazovnog programa AZ) sa potvrdom od AZ/SBV-a;

1.5 Apsolventi koji se obrazuju za kraniste u AZ/SBV sa uspešnim završnim ispitom.

Kranista sa potvrdom o školovanju na osnovu Propisa o tom zanimanju, ukoliko on zaista obavlja poslove kraniste.

- Ako je on samo ponekad, to znači manje od 20% radnih dana zaposlen kao kranista, onda se raspoređuje u platni razred B.
- Ako će se taj posao obavljati samo ponekad, to poslodavac i radnik moraju da dogovore na početku godine u pismenoj formi.

1.6 Apsolventi svih pet kurseva građevinara za puteve u AZ/SBV (kursevi 2313, 2710, 2552, 2555, 2573 AZprograma) sa potvrdom od strane AZ/SBV-a;

1.7 Apsolventi osnovnog kursa 1 i 2 Švajcarskog udruženja betonsko-bušačke i betonsko-rezačke delatnosti (SVBS) prema starom programu za školovanje, tj. apsolventi osnovnog kursa 1 do 3 prema novom programu od jula 1997;

1.8 Apsolventi kursa<sup>1</sup> «Maurer-Grenzgänger SEI-ECAP» (zidari-pogranični radnici SEI-ECAP) projekta građevinara pograničnih radnika, koji je vodjen posle 8. septembra 1994, sa potvrdom Uprave za obrazovanje kantona Tesin.

## 2. Platni razred Q (obrazovani stručni građevinski radnik)

2.1 BBTZanimanja učenika u privredi na gradilištu

Radnici sa saveznom diplomom o strukovnoj sposobnosti (EFZ-CFC) i sa trogodišnjom delatnošću na švajcarskim gradilištima (vreme naukovanja važi kao delatnost) u jednom od sledećih navedenih zanimanja:

- Zidar
- Graditelj puteva
- Kaldrmar
- Graditelj temelja
- Kamenolomac/Kamenorezac

2.2 BBTZanimanja učenika u privredi za pomoćna preduzeća u građevinarstvu, ukoliko ona podpadaju pod odredbe LMV Radnici sa saveznom diplomom o strukovnoj sposobnosti kao na primer (EFZ-CFC) i sa trogodišnjom delatnošću na švajcarskim gradilištima (vreme naukovanja važi kao delatnost), ukoliko su za vreme zanata bili zaposleni u građevinskom preduzeću.

Kao na primer:

- Elektromehaničar
- Mehaničar
- Bravar
- Šofer
- Stolar
- Tesar

<sup>1</sup> Na osnovu stalne prakse Švajcarske paritetne izvršne komisije o svrstavanju u platnu klasu A, poslodavac treba da dà svoju saglasnost za pohađanje kursa.

2.3 Radnici sa diplomom o strukovnoj sposobnosti (EFZ-CFC) shodno članu 2.1 u 2.2. ovog kataloga za uvrštavanje sa skraćenom posetom škole učenika u privredi i sa trogodišnjom delatnošću na švajcarskom gradilištu;

2.4 Radnici sa inostranim diplomama o strukovnoj sposobnosti: vidi podsetnik SVK povodom priznavanja inostranih diploma (uporedi dodatak sa ovim katalogom);

2.5 Vlasnik savezne diplome o strukovnoj sposobnosti «Stručnjak razdvajanja betona» – specijalista za razdvajanje betona shodno ispitnom pravilniku od 11. maja 1992;

2.6 Vlasnik savezne diplome o strukovnoj sposobnosti «Šofer postavljača skela» shodno ispitnom pravilniku od 10. avgusta 1992.

# Podsetnik SVK-a o priznavanju inostranih diploma o strukovnoj sposobnosti

---

## 1. Kriteriji priznavanja povodom uvrštavanja u platni razred Q

- Vreme školovanja 3 godine,
- mora postojati praktični deo i teoretski/praktični deo,
- školovanje se mora završiti završnim ispitom.

## 2. Istog nivoa priznate, postojeće kvalifikacije

### 2.1 Nemačka/Austrija

- Školovanje u preduzeću građevinske struke koje pruža nastavu je iste vrednosti.

### 2.2 Italija

- Diplome od strane Scuola tecnica i 1 godina dokaza o praktičnoj delatnosti na švajcarskim gradilištima su iste vrednosti.

### 2.3 Danska

- Školovanje zidara sa strukovnom potvrdom (Murerfagets Fællesudvalg) Ministarstva za obrazovanje je iste vrednosti.

## 3. Postupak u slučaju nejasnoća

Tamo gde školovanje i stručna praksa daju povod za nejasnoće, tj. ako su diplome iz drugih zemalja, preporučuje se sledeći postupak:

- Zatražiti kopije svedočanstva kao i overene prevode (radnik je dužan da to nabavi),
- ako je moguće zatražiti pravilnike za školovanje i završni ispit, kao i nastavni cilj/nastavne sate itd. (radnik je dužan da to nabavi),
- dokumentaciju poslati na SBFI, Einsteinstrasse 2, 3003 Bern i zatražiti procenu nivoa školovanja.

# Prilog 17

## **Dodatni sporazum «Obrada sečenje betona»**

# **Dodatni sporazum**

## **«Obrada sečenje betona»**

20. april 2004

---

Švajcarsko udruženje betonsko-bušačkih i betonsko-rezačkih preduzimača SVBS zaključuje na osnovu pristanka Švajcarskog udruženja građevinskih preduzimača sa radničkim organizacijama LMV za betonsku delatnost sledeći Dodatni sporazum LMV:

### **Odeljak 1. Opšte odredbe**

#### **Član 1 Odnos sa LMV**

U smislu postojećeg Opšteg radnog ugovora, ovaj Dodatni sporazum važi kao sastavni i integralni deo LMV shodno članu 9 LMV za godinu. Ukoliko su određene posebne odredbe u ovom dodatnom sporazumu izostavljene, onda važi LMV kao takav, tj. odgovarajuće odredbe lokalnih opštih radnih ugovora.

#### **Član 2 Važenje sporazuma**

*1 Prostorno:* Ovaj Sporazum važi za sva preduzeća na teritoriji Švajcarske Konfederacije. Prostorno gledano važi dodatni sporazum za sva preduzeća, koja se većinskim delom bave betonskim delatnostima (u vezi pojedninačnih delatnosti vidi Protokolarni dogovor člana 2 LMV prilog 7). Dodatni sporazum važi takođe za sve inostrane betonske preduzimače, koji u Švajcarskoj rade, kao i za firme koje se bave posredovanjem i firme koje dobijaju poslove od drugih preduzeća, koje zapošljavaju radnike u ovoj branši.

*2 Lično ili individualno važenje:* Ovaj sporazum važi za preduzeća iz stava 1 ovog člana, za zaposlene u ovoj delatnosti (nezavisno od načina isplate i mesta rada).

*3 Proglas o opštevažnosti Dodatnog sporazuma:* Proglas se donosi u skladu sa LMV.

#### **Član 3 Generalno primenjivanje odredaba sporazuma**

Za primenu, izvršenje i kontrolu ovog dodatnog sporazuma, kao i za izvršni i obrazovni fond važe pravila LMV.



## Odeljak 2. Dalje odredbe

### Član 4 Radno vreme i put na posao

- 1 Zbog posebnih uslova u betonskoj delatnosti zameniče se, tj. upotpuniće se određeni članovi LMV povodom radnog vremena (član 23, 24 i 54) kroz sledeće odredbe:
- 2 Godišnji potrebni radni sati iznose za radnike na gradilištima 2030 stai. Za ostale zaposlene važi radno vreme shodno LMV.
- 3 Za radnike koji se iz magacina ili od kuće dovoze do mesta rada (gradilišta) i/ili se posle odvoze od istog gradilišta ka magacinu ili kući, važi posao na gradilištu kao potrebno radno vreme u smislu stava 2.
- 4 Put se paušalno u zavisnosti od distance od mesta rada (gradilišta) do preduzeća (magacina) plaća na sledeći način:

Razdaljina između preduzeća i mesta rada (vazдушna linija)	Put CHF	Tamo i nazad CHF
A ispod 10 km	6.–	12.–
B 10–15 km	12.–	24.–
C 15–25 km	18.–	36.–
D 25–50 km	24.–	48.–
E preko 50 km	važi kao rad. vreme sh. članu 2	važi kao rad. vreme sh. članu 2

- 5 Takodje potrebno radno vreme u smislu člana 2 se sastoji od:
  - eventualnog vremena potrebno za spremanje i završne poslove u magacinu
  - vremena putovanja između dva ili više mesta rada u toku istog radnog dana.
- 6 Maksimalno godišnje radno vreme uključujući i vreme putovanja iznosi 2030 sati (za obračun ukupnih sati važi CHF 24.– za odštetu provedenu na putu, po jednom satu putovanja, CHF 12.– kod pola sata, itd)
- 7 U brdovitim i nerazvijenim predelima se umesto vazdušne linije može uzeti efektivno rastojanje.

## Član 5 Platni razredi i platne zone

I U skladu sa članom 42. LMV zaposleni dele se na sledeće platne razrede:

Platni razredi	Uslovi
V (predradnik)	predradnik shodno klasi Q, koji pored toga može da vodi dve ili više grupa, kao i radnike koji pripremaju posao (AVOR).
Q (specijalista za beton)	specijalista za beton koji poseduje saveznu diplomu na osnovu ispitnog pravila od 11.05.92 ili je građevinski specijalista za razbijanje betona sa saveznom diplomom ili istovetnom kvalifikacijom.
A (razbijač betona)	kvalifikovani specijalista sa radnim iskustvom i posetom od najmanje dva SVB Sosnovna kursa prema predhodnom konceptu, tj. tri SVBSosnovna kursa prema nastavnom programu iz 1997.
B (zaposleni sa poznavanjem struke)	građevinar sa stručnom kvalifikacijom u betonskoj delatnosti bez građevinske diplome, koji je od strane poslodavca iz razreda C premešten u razred B (kod promene radnog mesta i premeštaja u drugo preduzeće, radnici zadražavaju pravo na stečeni razred B)
C (zaposleni bez poznavanja struke)	građevinar bez specijalnih kvalifikacija u betonskoj delatnosti.

2 *Osnovna plata:* Za sve građevinske objekte koje potpadaju pod odredbe ovog Sporazuma izuzimajući član 41 LMV, važe sledeće osnovne minimalne plate (mesečna plata ili satnica) prema Članu:

a. Osnovna plata od 1. januara 2019

Zona	Platni razredi				
	V	Q	A	B	C
CRVENA	6417/37.90	5713/33.75	5504/32.50	5192/30.65	4628/27.35
PLAVA	6160/36.40	5633/33.30	5428/32.05	5058/29.00	4557/26.90

b. Osnovna plata od 1. januara 2020

Zona	Platni razredi				
	V	Q	A	B	C
CRVENA	6497/38.35	5793/34.20	5584/32.95	5272/31.10	4708/27.80
PLAVA	6240/36.85	5713/33.75	5508/32.50	5138/30.35	4637/27.35

3 *Platne zone:* Platnoj zoni crveno pripada grad Bern, kao i Kantoni Genève, Baselstadt/Baselnd, Waadt i Zürich. Ostale oblasti potpadaju pod plavu platnu zonu.

4 Plate ostalih radnika (magacin, biro) se određuju individualno na osnovu ličnih radnih ugovora.

## Član 6 Dodaci na platu

Kao dopuna člana 56 LMV subota se isplaćuje sa dodatkom od 30 %.

## Član 7 Topli obrok

1 *Naknada za topli obrok:* Kroz promenu člana 60 LMV imaju svi na gradilištu pravo na odštetu za dnevni obrok u iznosu od CHF 15.-.

Event. veća odšteta ostaje kao mogućnost u lokalnim/regionalnom dogovorima.

2 *Troškovi prenoćišta:* Kod izvođenja radova van sedišta preduzeća, poslodavac da naredi preočiste u mestu izvođenja poslova. Ta noćenja sa doručkom plaća poslodavac posebno na osnovu ostvarenih troškova.

## 3. Zaključne odredbe

### Član 8 Trajanje sporazuma

1 *Stupanje na snagu:* Dodatni sporazum stupa na snagu zajedno 1.01.2005. I u principu ima isto trajanje kao i LMV, ali pod organičenjem koje nastaje na osnovu stava 3 ovog člana.

2 *Izmene i dopune:* Sve moguće promene ili dopune ovog dodatnog sporazuma za vreme njegovog trajanja, mogu da se dogovore od strane Švajcarskog udruženja betonsko-bušačke i betonsko-rezačke delanost SVBS zajedno sa radničkim organizacijama LMV a na osnovu pristanka Švajcarskog saveza građevinskih preduzimača.

3 *Prestanak važenja Sporazuma:* Ovaj Sporazum mogu otkazati pod uslovom poštovanja otkaznog roka od tri meseca i to na kraju godine od strane Švajcarskog udruženja betonsko-bušačke i betonskorezačke delanost SVBS s jedne strane i/ili na osnovu pristanka radničkih organizacija koje kao ugovorne strane sudeluju u ovom sporazumu, na drugoj strani.

**Udruženje švajcarske betonskobašičke  
i betonskorezačke delatnosti**

W. Autenried, D. Andreoli, M. Dätwyler

**Švajcarski savez građevinskih preduzimača**

D. Lehmann, W. Messmer, H. Bütikofer

**Sindikato Unia**

H. U. Scheidegger, V. Pedrina, J. Robert

**Sindikato Syna**

P. Scola, M. Haas, E. Favre